

Samrådsredogörelse Detaljplan för **Rosenstenen 1** i stadsdelen Solberga, Dp 2017-13952

Kommenterad [PÖ1]: Snabelskon då?

Innehåll

Sammanfattning	2
Bakgrund	3
Förslagets syfte och huvuddrag.....	3
Hur samrådet bedrivits	3
Ämnesvisa synpunkter och stadsbyggnadskontorets ställningstaganden	3
Allmänt om samrådet och planprocessen.....	4
Allmänt om förslaget och utvecklingen	4
Arkitektur och gestaltning	5
Kulturmiljö	6
Olägenheter för grannar	7
Parker och grönområden	8
Gator och trafik.....	9
Teknisk försörjning	11
Hälsa och säkerhet	11
Miljö- och klimataspekter	12
Övriga frågor	13
Stadsbyggnadskontorets sammanvägda ställningstagande	14
Föreslagna förändringar	14
Inkomna synpunkter	15
Statliga och regionala myndigheter och förbund	15

Kommunala nämnder, bolag och förvaltningar	18
Övriga remissinstanser	24
Sakägare enligt fastighetsförteckning	26
Övriga, ej sakägare/organisationer	57

Sammanfattning

Planen syftar till att möjliggöra för 132 bostäder i flerbostadshus enligt Stocholmhusprojektet. Planförslaget sändes ut på samråd 2019-08-27 - 2019-09-24. Under samrådet har 98 yttranden inkommit. Flertalet remissinstanser tillstyrker planförslaget men framför synpunkter i sak, framför allt vad gäller platsens naturvärdeⁿ och kulturmiljö ^{samt}; omhändertagande av dagvatten och skyfall. De flesta sakägare och övriga boende som framfört synpunkter önskar att mer natur^{mark} sparas och att det inte byggs alls på några grönytor i Solberga.

Många boende är kritiska till utbyggnaden av Solberga i stort och vill, för att ge en bättre helhetsbild, ha ett nytt samråd som inkluderar alla framtida projekt i området.

Med anledning av de synpunkter som framförts under samrådet kommer följande frågor att studeras vidare i det fortsatta planarbetet: ~~Komplettera N~~naturutredningen ^{kompletteras} med fler fältbesök under olika årstider. ~~Se över Användandet av uteareal~~ ^{ses över} i syfte om att minimera ingrepp i naturen ytterligare. ^{Se närmare på sätt att regler och tydliggöra dagvatten och vattenflöde.}

Kommenterad [PÖ2]: Användande till vad?

Kommenterad [PÖ3]: Obegriplig mening.
"Bestämmelser för dagvatten ses över"?

Kontoret föreslår att förslaget ändras så att miljöhuset tas bort, cykelparkering ut^{omhuse} effektiviseras samt att husen enbart har ingång från gata för att ta mindre natur i anspråk. Balkonger flyttas bort från gatusidan för att ge alla lägenheter en bullerfri uteplats.

Husens kulör ändras men hålls inom den bestämda Stockholmshuspaletten. Marknivåer regleras för att säkerställa ett lämpligt vattenflöde.

Kontorets sammanvägda bedömning är att de inkomna synpunkterna kan hanteras och ~~vidare~~ studeras vidare i det fortsatta arbetet.

Bakgrund

Förslagets syfte och huvuddrag

Detaljplanen syftar till att komplettera området med cirka 130 lägenheter i flerbostadshus enligt Stockholmshusprojektet. Bostäderna ska utgöra ett kvalitativt tillskott avseende boendemiljö och arkitektur. Detaljplanen reglerar karaktärsdrag i fasad enligt gestaltungsprinciper för Stockholmshusen för att säkerställa de kvalitéer som Stockholmshusprojektet ska innehålla. Karaktärsträd, berg i dagen och naturmark ska bevaras i så stor utsträckning som möjligt. Planen möjliggör utbyggnad av Mässtunneln under delar av planområdet.

Kommenterad [PÖ4]: Förklara, se kommentar i planbeskrivning.

Hur samrådet bedrivits

Plansamråd för aktuell detaljplan pågick under perioden 2019-08-27 - 2019-09-24. Information om samrådet skickades ut enligt sändlista till remissinstanser och berörda sakägare enligt fastighetsförteckningen. Samrådsförslaget visades i Tekniska Nämndhuset, hos Älvsjö stadsdelsförvaltnings och på stadsbyggnadskontorets hemsida; www.stockholm.se/detaljplaner. Annons om samråd och samrådsmöte publicerades i lokaltidningen Mitt i Söderort Liljeholmen tisdag 27 augusti 2019. Samrådsmöte hölls 2019-09-17 där ca 100 personer närvarade.

Ämnesvisa synpunkter och stadsbyggnadskontorets ställningstaganden

Nedan redovisas en ämnesvis sammanfattning av de synpunkter från sakägare, boende, organisationer och remissinstanser som inkom under samrådet. Yttranden i sin helhet finns att ta del av i planakten. Stadsbyggnadskontorets kommentarer och ställningstagande redovisas i kursiv stil efter varje ämne.

Kommenterad [PÖ5]: Lite ovanligt upplägg. Behöver inte vara fel men det blir extremt viktigt att det framgår vilka synpunkter som kommer varifrån – hur vi bemöter synpunkter från remissinstanser, f a Länsstyrelsen, kan få stora konsekvenser. Har någon annan än jag granskat?

Allmänt om samrådet och planprocessen

Många sakägare och boende i området önskar nytt samråd där stadsbyggnadskontoret redovisar all planerad utveckling i området så att exploateringen sätts in i sitt sammanhang. Stadsdelsförvaltningen skulle helst se ett nytt planprogram för Solberga med ett helhetsgrepp ~~över~~ på områdets utveckling.

Stadsbyggnadskontorets ställningstagande

Samrådet har utförts i enlighet med PBL. Detaljplanen ska endast omfatta det som behövs med hänsyn till planens syfte och genomförandetid, 4 kap 32§. Vid samrådet ska underlag enligt 4 kap, 8-10§ redovisas, vilket har gjorts. Ett aktuellt program som utgör underlag för detaljplanen saknas och har ej bedömts nödvändigt att tas fram för att bedöma markens lämplighet. Stadsbyggnadskontoret instämmer dock i att det finns ett behov av att tydliggöra den övergripande planeringen för stadsdelen och avser utveckla kommunikationen för det.

Allmänt om förslaget och utvecklingen

Några närboende ställer sig positiva till den planerade nybyggnationen då den skulle ge fler människor chansen att bo i detta trevliga område. Det skulle bli en allmänt tryggare känsla i området av att slippa passera en mörk dunge längs vägen kvällstid. Grönområden finns det gott om i övrigt. Det har yttrats önskan om att det borde kommit till någon typ av näringsverksamhet ~~på~~ i gatuplan för att ha ~~mer~~ fler alternativ till de eftersatta och nedgångna torgen i området, kanske till och med ett café då man idag behöver ge sig till centrala Älvsjö eller Midsommarkransen.

Många andra sakägare och närboende tycker att det har byggts nog i Solberga och att livskvalité och trivsel sjunker drastisk med förtätningen. De tycker att områdets kvaliteter med gröna områden insprängt mellan husen är på väg att försvinna. Det finns också en oro för att befintlig infrastruktur och service inte tål det ökade trycket som fler bostäder i området medför.

Stadsbyggnadskontorets ställningstagande

En avvägning har gjorts mellan tillgång på naturmark och behovet av nya bostäder. Att möta det bostadsbehovet som

finns, samtidigt som bostäder ska kunna erbjudas inom områden där det redan finns infrastruktur, innebär att vissa friytor måste tas i anspråk.

Folkparksvägen är ett utpekat stråk i översiktsplanen som genom utveckling av bostäder och det offentliga rummet ska verka för att stärka sambandet mellan Telefonplan och Älvsjö. Det planeras inte för verksamheter eller service i bottenvåningarna, då stadsbyggnadskontoret anser att det vara mer lämpligt att i första hand utveckla existerande torg och lokaler i området. Planen stärker, genom möjliggörandet för fler bostäder, underlaget för service och verksamheter vid torgen. Byggnaderna längs med Folkparksvägen har i planen förhöjd bottenvåning så att de i framtiden kan konverteras till lokaler vid behov.

Arkitektur och gestaltning

Både remissinstanser och några sakägare har framfört åsikter om att husen inte bör vara mer än tre våningar för att mer likna de äldre flerbostadshusen i området. Det har också påpekats att det saknas en livförskjutning av fasaden på hus längs Folkparksvägen i område 1 som finns i område 2 och att det skulle ansluta bättre mot Folkparksvägens befintliga karaktär att bryta upp fasaderna som annars blir väldigt långa. Det finns en risk att fasadmaterial får ett intetsägande utförande i beigea toner. Vidare bör bottenvåningarna mot Folkparksvägen göras i ett gediget material, till exempel tegel. Fasaderna i övrigt bör bidra till Solbergas bebyggelsemiljö med ett eget uttryck och årsring.

Stadsbyggnadskontorets ställningstagande

Fyra våningar är mer anpassade till omgivning, men fem våningar kan motiveras med att det skapar variation. I område 1 speglar fyra-vånings hus i Kristallvägen husen som bygg i Karneolen på andra sidan av gatan – både vad gäller höjd och livförskjutning i långsidans fasad. Längs Folkparksvägen motsvarar fem våningar befintligt flerbostadshus mitt emot. På grund av befintlig topografi blir de nya husen i område 2 inte högre än det bakomliggande grannhuset hus-bakom. Det nya huset byggs i en norrlutning och skuggar inte heller bakomliggande grannhuset byggnad-bakom.

Kommenterad [PÖ6]: Fyrvåningshuset/en?

Kommenterad [PÖ7]: Mening svår att förstå – formulera om.

En livförskjutning på de två husen längs Folkparksvägen i område 1 skulle ~~ta medföra att~~ ytterligare naturmark ~~tas~~ i anspråk bakom husen. En avvägning har gjorts och Stadsbyggnadskontoret anser att ~~ett~~ minimerat intrånge i natur~~marken~~ väjde tyngre än att ha livförskjutning på samtliga hus.

Husens kulörer ska ses över för att se om det finns andra paletter inom Stockholms husens färgskala som kan vara mer passande.

Utformning av bottenvåningar följer gestaltungsprinciper för Stockholms husen.

Kulturmiljö

Kulturhistoriskt värdefull bebyggelse

Både från sakägare och boende i området, samt Rådet för Stockholms Skönhet har det kommit kritik mot att planen inte tagit tillräcklig hänsyn till kulturhistoriska aspekter: Projektet menar att man anpassat husens höjd och utformning till den omgivande 50-talsbebyggelsen, men husen som planeras byggas 4-5 våningar höga och placeras på ett sätt som kommer att förändra områdets karaktär. Placering av hus med förgårdsmark är heller inte ett karaktärsdrag för området. Solbergas karaktärsdrag är att husen ligger 10-20 meter från Folkparksvägen med mycket naturlig växtlighet framför och runt husen. Som projektet också uppger är ”stadsbilden inom och kring planområdet utgörs av hus i park, vilket är tidstypisk för 1950-talet”.

Kommenterad [PÖ8]: ?

Kommenterad [PÖ9]: Längs gator?

Kommenterad [PÖ10]: Se kommentar ovan

Landskapsbild/ stadsbild

~~De ursprungliga husen som byggdes~~ Ursprunglig bebyggelse från på 50-talet har utformats med gröna skogsdungar mellan husen och är ett omtyckt kännetecken för Solberga. Det är medför även ofta liten eller ingen insyn och är ett omtyckt kännetecken för Solberga. Flera sakägare och boende i område har kommenterat att de flesta nya hus som byggts i området har mer insyn än de äldre husen och tycker det varken är trevligt för boende eller för dem som går passerar utanför.

För att behålla befintlig natur mellan husen föreslås ~~det~~ att det ~~hellre borde byggas på~~ de redan befintliga 3-våningshusen ~~borde byggas på~~ så ~~att~~ de blir högre, istället för att förtäta mer. ~~Alternativt och gör att~~ en träd-allé planteras längs Folkparksvägen för klimatets och trivsels skull. För övrigt önskas det mer närservice, små affärer, samlingslokaler med mera. Det behövs inte fler mäklarförmedlingar, gymlokaler ~~eller~~, begravningsbyråer.

Stadsbyggnadskontorets ställningstagande

Stadsbyggnadskontoret instämmer i att planförslaget medför en förändring av platsens karaktär men att denna förändring är i enlighet med den ~~förändring~~ utveckling översiktsplanen förespråkar för området, och att det allmänna intresset att bygga bostäder väger ~~tyngre~~ tyngre.

Hus i park-miljön är ett viktigt och ~~värdesatt~~ värdefullt karaktärsdrag ~~och ligger bakom beslutet om~~ som motiverar att inte ha programmerade bostadsgårdar, utan spara så mycket som möjligt av befintlig natur och grönska.

Byggnadernas entréer placeras mot gatan för att bidra till ett aktivt stadsliv genom förbättrad kontakt mellan det privata och ~~det allmänna offentliga rummet~~ och på ~~det så sättet~~ öka ~~upplevelsen av trygghet i området~~. Entréer mot gatan syftar också till att ~~enkel~~ befolka gatan ~~för befolkas med~~ både gående och cyklister. För att undvika konflikter mellan förbipasserande och boende ~~inryms~~ planeras förgårdsmark mellan bostadsentréer och trottoar. ~~Det~~ möjliggör för de boende att se om en cyklist är i närheten men även för cyklister att se de boende innan de kliver ut på trottoaren.

Olägenheter för grannar

Vid område 2 är det på det smalaste 23 meter mellan husen vilket kommer att ge en annan utsikt och känsla för dem som bor i befintligt bostadshus. Det finns en oro för att detta kommer att orsaka störningar för dem som bor granne med projektet, speciellt med tanke på insyn. Grannar som bor närmast parkeringen i område 2 är ~~även~~ oroliga för att ljus från parkerade bilar skal verka störande i sovrum.

Ny bebyggelse på natur- och parkmark kommer att minska tillgången till vardagsnatur. Sprängningsarbete under byggnation kan störa grannar som har sin dygnsvila förlagt på dagen.

Stadsbyggnadskontorets ställningstagande

Husen bedöms byggas med acceptabelt avstånd till befintliga hus och kommer även fortsättningsvis separeras av sparad, uppvuxen skog och vegetation.

Parkeringen som läggs i närheten ~~##~~ befintligt hus vid delområde 2 ligger i höjd med vägen vilket är lägre än marken under fönster till grannhus. Denna höjdskillnad bör skydda befintligt hus från billyktors direkta sken. Indirekt sken från lyktor kan vidare minskas via plantering av buskage eller annan växtlighet.

Det allmänna intresset att tillskapa fler bostäder bedöms väga tyngre än ~~en tidsbegränsad den enskilda påverkan på närboende i relation till den tidsbegränsade störningen~~ under byggtiden.

Parker och grönområden

Flera sakägare runt område 2 har påpekat att denna del av parken är ett stråk som rådjuren brukar gå över och vistas i, vilket är till stor glädje för dem som bor i området. Område 2 bör, enligt några sakägare och boende, i sin helhet dras tillbaka då värdefull grönstruktur, tillika spridningskorridor, mellan Solbergaskogen och begravningsplats kan försvinna. Generellt är de grönskande småytorna som finns mellan bostäderna högt värdesatta av de boende i området på grund av deras rika djurliv. Det finns en stark oro för att den samlade utbyggnaden i Älvsjö och Solberga har en negativ inverkan på existerande natur och djurliv. Kritik har framförts mot att naturinventeringen gjordes i oktober då den kanske inte ger en rättvis bild av naturen den undersöker.

Då byggnaden i område 2 delvis kommer att begränsa den visuella kontakten mellan vägen och Solbergaskogen, och det idag inte finns någon parkväg här från gatan upp i skogen föreslår Stadsdelsförvaltningen att det anläggs till exempel en

trappa upp till brofästet där många redan i dag genar för att förbättra entrén till Solbergaskogen.

Stadsbyggnadskontorets ställningstagande

Inventeringen av naturvärden visar att området är klassat med "visst naturvärde", det vill säga vardagsnatur utan rödlistade arter. När natur- och parkmark bebyggs och omvandlas till kvartersmark kommer dock alltid ekologiska värden och vistelsevärden att försvinna. Naturutredningen har kompletterats med information och fynd från två ytterligare platsbesök på vår och sommar 2020. Både bedömning och klassificering är oförändrad~~t~~ och detta har vägts mot behovet av nya bostäder och övrig tillgång till natur- och parkmark i området. I Solberga bedöms tillgången till grönytor och rekreation vara god även efter exploatering.

Gator och trafik

Biltrafik

Från boende har det kommit många synpunkter om parkeringssituationen i Solberga som upplevs som kaotisk och bristfällig, detta delvis på grund av att det ännu inte har införts avgifter för gatuparkering i Solberga. Detta medför att boende från omkringliggande stadsdelar -parkerar i Solberga, vilket gör det väldigt svårt för boende i Solberga att hitta parkering.

Det har kommit in förslag från boende att parkering borde förläggas i garage under husen och att parkeringen vid Snabelskon hellre borde ha planlagts på andra sidan av gångbron.

Trafikkontoret vill att den föreslagna ytan för markparkering vid område 1 inte anläggs med en ny in- och utfart utan föreslår istället att befintlig infart till Mockasinen 3 nyttjas.

Trafikkontoret vill att parkering inte löses genom att sälja återvändsgränden i Kristallvägen utan i sin helhet inryms i ursprungligt planområde.

Kommenterad [PÖ11]: Förklara

Gång- och cykeltrafik

De cykelbanor som **anlades** har inte förbättrat trafiksäkerheten. Cyklister konfronteras ideligen med biltrafiken och gångtrafikanterna konfronteras hela tiden med cyklister på gångbanan.

Kommenterad [PÖ12]: När då? Eller menar du planerade?

Kollektivtrafik

Enligt boende i området räcker inte busstrafiken till och det är viktigt att man anpassar infrastrukturen och kollektivtrafiken för nya bostäder.

Stadsbyggnadskontorets ställningstagande

Det skulle varit fördelaktigt för parkeringssituationen i Solberga om avgiftsbelagd gatuparkering i linje med omkringliggande stadsdelar infördes inom kort. Stadsbyggnadskontoret instämmer också i att parkering i garage under husen hade varit att föredra, men detta ryms inte inom de ekonomiska ramarna för Stockhoshusprojektet.

Vid utveckling av ett nytt bostadsområde behöver möjlighet till angöring, lastning och lossning ordnas. Staden har bara rådighet över den mark som staden äger. Angöring eller parkering tillsammans med brf Mockasinen är därför inte möjlig.

Området söder om gångbron i område 2 är inte en del av planområdet och innehåller fornlämningar som gör marken olämplig för parkering.

*I samband med utbyggnad av område 1 har staden beslutat att sälja återvändsgatan mellan Karneolen och Ametisten för att kunna förlägga den största **andelen** parkeringsplatser hit. Platserna kommer som visats på plankarta och situationsplan vara tvärställda för att skapa över dubbelt så många parkeringsplatser jämfört med dagsläget. Parkeringsytan kommer ta i anspråk utrymme där befintlig gångbana går och delar av den gräsyta som idag finns mellan Kristallvägen och bostadshuset på Ametisten. Genom denna lösning undviks plansprängning av större delar av naturmarken i område 1. Bevarande av befintlig naturmark har bedömts väga tyngre än värdet av de allmänna gatuparkeringarna och gräsytan vid Ametisten.*

Utbyggnaden av kommande kollektivtrafik är beroende av utbyggande av bostäder fram till 2035 i enlighet med Sverigeförhandlingen. För mer information om finansiering och process se Region Stockholms hemsida.

Teknisk försörjning

Dagvatten

Planens utformning behöver ses över så att bebyggelsen blir hälsomässigt och säkerhetsmässigt godtagbar med hänsyn till människors hälsa och säkerhet med avseende på ~~och~~ risk för översvämning vid skyfall.

Stadsbyggnadskontorets ställningstagande

Dagvatten omhändertas lokalt efter Stockholms stads riktlinjer. Planområden

t innehar goda förutsättningar för fördröjning. Höjdsättning av mark i plankartan kommer att ~~göras anpassas~~ för att säkerställa ~~bra~~ lämpliga vattenflöden.

Hälsa och säkerhet

Buller och vibrationer

Befintliga hus från 50-talet är inte så bra isolerade och trafiken hörs i lägenheten. Det kommer bli ännu värre med fler hus, mer trafik och mindre skog att absorbera sus från E4an. Sakägare och boende i området är särskilt oroliga för bullret som ~~byggande med för~~ alstras under byggtiden.

Länsstyrelsen anser att planens utformning behöver ses över så att bebyggelsen blir hälsomässigt godtagbar med hänsyn till buller och att lägenhetsutformning borde regleras i planen för att åstadkomma detta.

Stadsbyggnadskontorets ställningstagande

Det allmänna intresset att tillskapa fler bostäder bedöms väga tyngre än den enskilda påverkan på närboende i relation till den tidsbegränsade störningen under byggtiden.

Stadsbyggnadskontoret anser att bestämmelser gällande lägenhetsutformning inte är ~~passande~~ lämpliga, men att en bestämmelse gällande hantering av bullerkrav eventuellt kan användas.

Kommenterad [PÖ13]: Förklara varför

Balkonger kan komma flyttas från Folkparksvägensidan, som visat till samråd, till den sidan som vetter mot naturen för att uppfylla bullerkrav.

Kommenterad [PÖ14]: Formulera om mening

Miljö- och klimataspekter

Miljökonsekvenser

Några boende och sakägare anser att detaljplanens genomförande kommer att medföra en sådan betydande miljöpåverkan på det rika växt och djurlivet, såsom åsyftas i Plan- och bygglagen (2010) 4 kap 34§ eller Miljöbalken 6 kap 11§, så att en miljöbedömning behöver och bör göras.

Några boende kräver att en prövning enligt Miljöbalken görs, då Solberga är från norr ~~hårt kraftigt ansatt av~~ utsatt för buller och föroreningar från E4 E20 samt i söder från stambanan. Träd och grönska tar upp både buller och föroreningar. Planerad nybyggnation tar bort stora ytor av träd och annan grönska vilket både ökar bullernivåer samt föroreningar.

Luftkvalitet

Sakägare, boende och Stockholms Naturskyddsförening har yttrat oro över att luftkvaliteten kommer försämrats betydligt när träd fälls, då träd och skog idag utgör en renande faktor för alla avgaser från motorvägen E4an.

Miljö kvalitetsnormer för vatten

Det behövs undersökas och bedömas om det finns risker kopplade till markföroreningar i form av klorerade lösningsmedel.

Det behöver utredas om berggrunden kan innehålla inslag av sulfidmaterialer, som vid plansprängning kan leda till allvarliga konsekvenser för möjligheten att följa miljökonsekvensbeskrivning och huruvida förekomstens omfattning efter utbyggnaden av planen kan leda till skador i miljön.

Kommenterad [PÖ15]: Vem/vilka har yttrat sig?

Stadsbyggnadskontorets ställningstagande

Påverkan på miljön är utredd och omhändertagen inom detaljplanen och därför bedöms inte nämnda skäl vara anledning till att en miljökonsekvensbeskrivning utförs.

Omfattande markprover har ~~det~~ gjorts och det finns inget som indikerar att det skulle finnas klorerade lösningsmedel som kan ~~försämra~~ påverka grundvattnet i området.

Det finns i dagsläget ingen indikation på att planområdet skulle vara speciellt utsatt för sulfidförekomst uti från vad man kan bedöma av geografiska förutsättningar eller de omfattande tidigare utbyggnadserfarenheterna i området. Då sulfidförekomst är av så lokal art att en provborrning av berggrund inte skulle kunna ge någon säker bedömning av förekomsten bara någon centimeter bort från provtagningen anses det inte vara till nytta i planprocessen, utan snarare ~~reer~~ hör till genomförandeskedet. Skulle sulfidförekomster upptäckas under byggprocessen ska dessa bergmassor omhändertas efter gällande regelverk.

Övriga frågor

Några boende anser att projektet inte alls omhändertagiet barnperspektivet i planeringen och påpekar att enligt översiktsplanen ska barn alltid särskilt uppmärksammas. Barns utomhusmiljö ska särskilt beaktas med hänsyn till luft och buller. De begär därför att hela planeringen görs om med en barnkonsekvensanalys samt en analys över ~~vad~~ hur de ytterligare planerade nybyggnationerna kommer att ~~göra~~ förpåverka de boende i Solberga under byggnationsfaserna.

Det har kommit in flera synpunkter och förslag från sakägare~~n~~ och boende i området om alternativ utbyggnad i närområdet, till exempel genom att köpa Mc Donalds fastighet på Kontrollvägen, riva befintlig byggnad och bygga ett höghus på 9-10 våningar. Det skulle bli många studentlägenheter som behövs.

Stadsbyggnadskontorets ställningstagande

En barnkonsekvensanalys (NCC, 2019-02-22. Dnr 2017-13952-31) har gjorts som en del av det tidiga planarbetet och publicerats inför samråd. Denna har legat till grund för bedömningar och avvägningar som gjorts under projektets gång.

Stadsbyggnadskontorets sammanvägda ställningstagande

Från de inkomna synpunkterna har intressekonflikter mellan bevarande av grönytor och behovet för nya bostäder kunnat identifieras.

Stockholms befolkning ökar snabbt och för dessa invånare behövs nya bostäder. Staden har därför satt upp ett mål om att bygga 140 000 bostäder till år 2030. Det är en utveckling som innebär att alla Stockholmares närmiljö påverkas i hela staden och däribland även Solberga. Översiktsplanen pekar ut riktlinjer, mål och strategier för denna utveckling. I kartbilden för Älvsjö lokala utvecklingsmöjligheter framgår bland annat att kopplingen mellan Älvsjö och Telefonplan ska stärkas. Folkparksvägen är ett utpekad stråk för att stärka denna koppling.

En avvägning har gjorts mellan tillgång på naturmark och behovet av nya bostäder. Att möta det bostadsbehovet som finns, samtidigt som bostäder ska kunna erbjudas inom områden där det redan finns infrastruktur, innebär att vissa friytor måste tas i anspråk. Projektet är helt i linje med det utvecklingsmål som är beskriven i översiktsplanen för området.

Planen bedöms inte medföra väsentlig påverkan på miljö, kulturarv eller människors hälsa strider inte mot översiktsplanen eller andra kommunala eller nationella riktlinjer, lagar eller förordningar.

Föreslagna förändringar

Med anledning av de synpunkter som framförts under samrådet kommer följande frågor att studeras vidare:

- Komplettera naturutredningen med fler fältbesök under olika årstider.
- Se över använda av uteareal i syfte om att minimera ingrepp i naturen ytterligare.

Kommenterad [PÖ16]: Vad menas?

- Höjdsätta mark för att säkerställa vattenflöde.
- Flytta samtliga balkonger bort från Folkparksvägen för att klara krav om en uteplats med acceptabel buller nivå.
- Revidera färgsättning.

Kontoret föreslår att förslaget ändras så att miljöhus tas bort och ~~ute~~cykelparkering **belägen utomhus** effektiviseras genom att ta bort den cykelparkering som vette mot gångvägen mellan Folkparksvägen och Solbergaskogen i område 1 samt cykelparkeringen som vette mot gångbron i område 2. Mindre naturmark tas i anspråk om husen enbart har ingång från gata. Balkonger flyttas bort från gatusidan för att ge alla lägenheter en bullerfri uteplats.

Färg på hus **kompletteras** med gröna stockholmshus, inom bestämda stockholmshus palett, för att bryta upp i beige och bruna.

Kommenterad [PÖ17]: Mening svår att förstå.

Stadsbyggnadskontoret bedömer att ovanstående revideringar innebär en lämplig avvägning mellan olika intressen.

Inkomna synpunkter

Nedan redovisas en sammanfattning av inkomna synpunkter. För yttrandena i sin helhet hänvisas till planakten för projektet, dnr 2017-13952. Planakten för ärendet finns tillgänglig i Tekniska Nämndhuset på Fleminggatan 4.

Statliga och regionala myndigheter och förbund

Länsstyrelsen

Bedömer att föreslagen utformning av planen riskerar att leda till att miljökvalitetsnormer för vatten inte kan följas. Inför granskning behöver det visas hur planen avser att hantera den ökade föroreningsbelastning som planen ger upphov till. Kommunen behöver även undersöka och bedöma risker kopplade till markföroreningar i form av klorerade lösningsmedel.

Planens utformning behöver ses över så att bebyggelsen blir hälsomässigt och säkerhetsmässigt godtagbar med hänsyn till buller och risk för översvämning vid skyfall.

Kommenterad [PÖ18]: Brukar dessa inte ligga före privatpersoners?

Kommenterad [PÖ19]: Generellt märkligt språk, antar att det kommer från dem men borde ses över.

(kommunen behöver även utifrån flera sakområden för in underlag och beskrivningar av åtgärder från framtagna utredningar i planbeskrivningen samt tydliggöra kommunens egna bedömning i frågan.)

- Behöver visa hur planen avser att hantera den ökade föroreningsbelastningen planen ger upphov till.
- Saknas en inventering av områdets berggrund. Behöver utreda om berggrunden kan innehålla inslag av sulfidmineraler, som vid plansprängning kan leda till allvarliga konsekvenser för möjligheten att följa MKB och huruvida förekomsten omfattning efter utbygganden av planen kan leda till skador i miljön. Ifall betydande förekomst av sulfider finns i berggrunden behöver risken omhändertas i planprocessen och kan inte skjutas över till bygglovskedet.
- Saknar även planbestämmelser i kartan som säkerställer plats för de föreslagna dagvattenåtgärderna.

Kommenterad [PÖ20]: ???

Behöver utreda och avgränsa föroreningssituationen för området med avseende på flyktiga organiska ämnen samt utföra en riskbedömning. Samt hur situationen eventuellt ska hanteras.

Trafikbullerförordningen kan klaras för de flesta lägenheterna om de utformas med genomgående planlösning. Länsstyrelsen anser att kommunen behöver reglera lägenhetsutformningen för berörda byggnader i plankartan. För ett antal hörnlägenheter i byggnaden längs med Folkparksvägen i delområdet 1, behöver särskilda skyddsåtgärder genomföras då den bullerskyddande sidan utsätts för överskridande av riktvärdet för maximal ljudnivå om 70 dBA. Även dessa åtgärder behöver säkerställas i plankartan på lämpligt sätt.

Trafikförvaltningen Region Stockholm

~~Enligt~~ RUF 2050 ligger området inom ~~ett~~ strategiskt ~~läge~~ för stadsutveckling ~~ggs~~läge som har en hög regional tillgänglighet och potential att utveckla täta och sammanhängande stadsmiljöer. Människor ska här kunna nå kollektivtrafikens stomnät med cykel eller till fots. Vidare ska planering i ~~dessa~~ området prioritera kollektivtrafik och nyttotrafik i gaturummet och skapa gena sträckningar vid planering och omvandling av

Kommenterad [PÖ21]: Gatusträckningar?

ny respektive befintlig bebyggelse. Bebyggelsemiljön ska utformas så att det går att ta sig fram på gång – och cykelstråk. Områden inom strategisk~~a~~t stadsutvecklingsläge~~n~~ bör också effektivisera användningen av parkeringsplatser genom exempelvis gröna parkeringstal, ett anpassat utbud och en utvecklad prissättning.

I tidig dialog mellan Stockholm stad och trafikförvaltningen har staden planerat för en permanent busshållplats inom planområdet i kvarteret Rosenstenen. Av planhandlingarna framgår det inte var~~t~~ busshållplatsen planeras att placeras. Trafikförvaltningen önskar att detta förtydligas till granskning av detaljplanen.

En diskussion har också förts om tillfälliga hållplatser då byggnationen av de nya bostäderna påverkar befintliga läget för busshållplatsen. I detta sammanhang vill trafikförvaltningen lyfta att det är viktigt att de tillfälliga busshållplatserna är ordentligt utformad~~e~~ och lätta att nå för fotgängare och cyklister.

Storstockholms Brandförsvär

SSBF har tidigare yttrat sig i detta ärende i behovsbedömningen (2018-04-25). Utifrån riskidentifieringen som gjordes då fann SSBF inga riskkällor i närheten till aktuellt planområde som bedömdes kunna medföra förhöjda risknivåer.

I planbeskrivningen skrivs att uppställning~~s~~ av räddningstjänstens fordon kan ske på Folkparksvägen och Kristallvägen. Ifall utrymning förutsätter räddningstjänstens fordon måste övriga förutsättningar för det~~ta~~ finnas. Exempelvis förutsätts att~~t~~ samtliga lägenheter är genomgående samt att hänsyn tas vid trädplacering med mera.

Trafikverket

Trafikverket har inget att erinra mot detaljplanen.

Försvarmakten

Har inget att erinra mot detaljplanen.

Kommunala nämnder, bolag och förvaltningar

Lantmäterimyndigheten

Plankartan: hur ska tillträde till de två markparkeringarna inom kvarteret Rosenstenen ske?

Gemensamhetsanläggning för parkering anges i teckenförklaringen, men i plankartan är markreservatet inritat även över infartsväg.

Övriga kommentarer beträffande planbeskrivningen har redan arbetats in i planen.

Stadsdelsnämnden

Förvaltningen anser att de nya kvarter som föreslås med så kallade Stockholmshus ansluter väl till befintlig bebyggelse i Solberga. Förvaltningen saknar en beskrivning av hur denna plan förhåller sig till övriga planerade förtätningar i området och hur service, grönstruktur och trafikfrågor ska hanteras. Förvaltningen hade helst sett ett nytt planprogram för Solberga med ett helhetsgrepp över områdets utveckling. I brist på områdesprogram ser förvaltningen gärna att planbeskrivningen innehåller någon beskrivning av hur den planerade bebyggelsen förhåller sig till andra pågående planer i området.

Förvaltningen kommenterar i övrigt en del frågor om naturvärden, tillgänglighet till Solbergaskogen, behov av ~~s~~Skyddsräcken, omvandling av gatumark till fastighetsmark, transformatorstationen, parkering och cykelbana.

Det hus som planeras intill gångbron över Folkparksvägen kommer delvis att begränsa den visuella kontakten mellan vägen och Solbergaskogen. Idag finns det inte någon parkväg ~~här~~ från gatan upp i skogen, men en ~~del~~ gående sneddar upp i slänten, då det är en lång omväg till gångbron. Förvaltningen föreslår att man förbättrar entrén till skogen från denna del av Folkparksvägen genom att till exempel anlägga en trappa upp till brofästet.

Miljö- och hälsoskyddsnämnden

Tillstyrker planförslaget under förutsättning att:

- Planhandlingarna på ett tydligare sätt redogör för hur Stockholm stads åtgärder för dagvatten är avsedd att uppnås.
- Skyfall beaktas genom att höjdsättning av marken regleras i plankartan.
- Översvämningsrisken för befintlig bebyggelse inte förvärras.
- Planhandlingarna redogör för andel lägenheter som överskrider riktvärdet för maximalnivåer för skyddad sida.

Kommenterad [PÖ22]: Buller? Formulera om

Sammantaget är nämnden positiv till planen. Platsen bedöms lämplig för ändamålet, dock anser nämnden att ytterligare anpassningar krävs för att minimera planens inverkan, främst på naturmiljö och ekosystemfunktioner.

Kommenterad [PÖ23]: Är detta ett etablerat begrepp? Menas ekosystemtjänster?

Ur ett ekologiskt perspektiv medför den enskilda detaljplanen endast mindre lokala konsekvenser på biologisk mångfald. Men eftersom naturmarken inom planområdet ingår i ett sammanhängande område av grönstruktur, behöver konsekvenserna på biologisk mångfald även bedömas ur ett större perspektiv.

(Ett led i att anpassa staden till de klimatförändringar som sker bör vara att kompensera för de ekosystemfunktioner som genom exploatering går förlorade.)

(utöver naturvärden och de kompensationsåtgärder som efterfrågas nedan bör frågor gällande dagvatten, skyfall, förorenad mark samt buller behandlas vidare:)

Kommenterad [PÖ24]: Se över parenteser

Nämnden anser att en förutsättning för bebyggelse i befintlig naturmark är att de ekologiska funktioner som går förlorade ersätts.

Enligt naturvärdesinventeringen medför planförslaget negativa konsekvenser främst på reglerande och stödjande ekosystemtjänster. Förutsättningarna för reglerande och stödjande ekosystemtjänster såsom klimatkontroll, luftrening, bullerreglering och pollinering försämrats. Vidare medför planförslaget förlust utav stödjande tjänster i form av livsmiljöer, biologisk mångfald och ekologiskt samspel.

Nämnden instämmer med detta men vill samtidigt poängtera att det från planhandlingarna inte är tydligt hur stor andel utav

Kommenterad [PÖ25]: Vad?

planområdets naturmark som kommer bevaras. Detta bör förtydligas.

Gångbron inom område 2 bör bevaras så grönt som möjligt.

Kommenterad [PÖ26]: Är gångbron planterad eller vad?

Samma rekommendation gäller för gångstråket mot Solbergaskogen (område 1). Möjligheten att flytta bebyggelsen längs Folkparksvägen mer åt nordväst med syfte att bevara grönstruktur på både sidor om gångstråket bör undersökas. Alternativa kompensationsåtgärder kan vara att skapa boplatser för fåglar på plats eller i närheten av planområdet eller plantering av träd såsom ek och tall.

Möjliga lösningar för att bevara träd bör undersökas, speciellt med tanke på två medelstora ekar på område två.

Nämnden anser att detaljplanen har potential att klara Stockholms stads åtgärdsnivå för dagvatten. Dock är det ottydligt vilka dagvattenlösningar som faktisk föreslås för respektive planområde. Det bör på ett tydligare sätt redovisas hur Stockholms stad åtgärdsnivå är tänkt att uppnås.

Vidare bör beräkningar av föroreningsbelastning till recipient kontrolleras. (se s.4)

Enligt stadens åtgärdsnivå ska dagvatten från hårdgjorda ytor både fördröjas och renas. Detta gäller såväl parkeringsytor som gångbanor och tak. Dagvattenutredningarna behöver revideras utifrån dessa förutsättningar.

För att inte riskera att skapa några instängda områden med tanke på dagvatten bör det tas särskild hänsyn till höjdsättning i det fortsatta planarbetet. Höjdsättning av marken kan lämpligen regleras i plankartan.

Vid förtätning av ett område kan i vissa fall även den befintliga bebyggelsen behöva skyddas för att inte ta skada av ett 100-års regn. Vid skyfall avrinner dagvatten från delar av område 1 till två lågpunkter sydväst och väst om planområdet. Exploatering av naturmarken riskerar medföra att ytterligare vatten samlas vid lågpunkterna. I dagvattenutredningen föreslås att diken utformas för att hantera volymer utöver de som anges i åtgärdsnivån. I naturvärdesinventeringen för området lyfts

möjlighet att skapa en damm, dels för att hantera stora flöden samt dels för att skapa förutsättningar för biologisk mångfald. Nämnden instämmer i att någon form av åtgärder för skyfall kan komma att krävas för att säkerställa att ny bebyggelse inte ökar översvänningsrisken för närliggande bebyggelse. Om dagvattenlösningen ger förutsättning för ekosystemtjänster utöver vattenreglering är detta mycket positivt samt skulle fungera som en möjlig kompensationsåtgärd.

Nämnden anser att det från planbeskrivningen behöver framgå att markmiljöundersökning utförts för område 1 samt att ett utlåtande gjorts för område 2. Planbeskrivningen bör även kompletteras med en redogörelse över vilka föroreningar som påträffats och som överskrider gränsvärdet för känslig markanvändning (KM). Enligt markmiljöundersökningen för område 1 har föroreningshalter över -KM påträffats både i det naturliga jordlagret samt i fyllnadsmaterial.

En transformatorstation finns inom område 1. Stationen ska avvecklas och enligt markundersökningen bör prover tas från fyllnadsmaterial under stationen vilket nämnden anser är lämpligt.

För en mindre del av lägenheterna i en av byggnaderna inom område 1, överskrider riktvärdet om högst 70 dBA maximal ljudnivå vid skyddad fasad med 1-2 dBA. I bullerutredningen föreslås en ny placering av balkonger för att erhålla en dämpning av ljudnivå vid fasad. Nämnden anser det rimligt att tillämpa denna åtgärd om det resulterar i att samtliga lägenheter klarar riktvärdet för maximal ljudnivå vid skyddad fasad.

I fall där riktvärdet för maximalnivå ~~frå~~för skyddad sida överskrider bör det i planhandlingarna tydligt framgå ~~om~~ hur stor andel av lägenheterna som inte klarar riktvärdet. Nämnden anser det är eftersträvaransvärt att samtliga lägenheter åtminstone har tillgång till den skyddade sidan från något rum i bostaden. Även detta bör tydligare framgå från planhandlingarna.

Från ett buller-perspektiv är plåtalternativet för Stockholmshus balkongräcken att föredra.

Kommenterad [PÖ27]: ?

Det är positivt att en stor del av parkeringsplatserna för område 1 har lokaliserats till Kristallvägen och att naturmark inte behöver tas i anspråk för detta ändamål. Det vore mycket positivt om en liknande lösning går att åstadkomma även för område 2.

Trafikkontoret

Anser att tillskottet av bostäder i detta läge, samt möjligheten att i stort kunna nyttja dagens infrastruktur, är positivt. Kontoret vill trycka på vikten att låta Folkparksvägens sektion och utformning även fortsatt medge en god framkomlighet och tydlighet för kollektivtrafik, gående och cyklister.

Gångbanan som idag finns på Kristallvägens östra sida ska även f

Fortsättningsvis vara sammanhängande och obruten, och med bra linjeföring passera Rosenstenen.

Dels försvagas den befintliga allmänna kopplingen mellan områden

som i dagsläget är planlagda som natur- eller parkmark, och som

kopplar samman platsbildningen vid Kristalltorget med Solbergaskogen och parkleken Kristallen. Detta avser detaljplanen

hantera genom att tillskapa ett markreservat för allmännyttig gång och cykeltrafik, vilket innebär en försämring mot idag, dels då det

är en för smal remsa ur driftsperspektiv samt att förslaget innebär

backande fordon över markreservatet Backande fordon över allmänna gångytor är inte något som Trafikkontoret accepterar vid

detaljplaneläggning. Trafikkontoret anser inte heller att

detaljplaneförutsättningarna är sådana att användandet at-v markreservat som princip är nödvändig inom planområdet.

Vidare innebär denna förändring att antalet allmänt tillgängliga Parkeringsplatser för besökare och personer med ärenden i området

minskar. Kontoret ser även att detta påverkar den framtida möjligheten till parkeringsintäkter om Solberga så som många andra

av stadens områden omfattas av avgiftsbelagd parkering.

Dessutom går det av plankartan och illustrationerna i Planbeskrivningen att utläsa att parkeringsplatser som framöver kommer att ligga inom Rosenstenen inte tillgodoser ett parkeringsbehov som det aktuella projektet ger upphov till, utan som är en följd av att bebyggelses om redan finns på platsen löst sitt parkeringsbehov genom att tillsynes ianspråktagit naturmark utanför den egna fastigheten.

Trafikkontoret vill att förslaget med att omvandla allmän platsmark till kvartersmark för att lösa parkeringstalet arbetas om, och anser att den redovisade lösningen inte är acceptabel.

- I den nordligaste delen av delområde 2, direkt söder om korsningen Sulvägen/Folkparksvägen, framgår det att en yta som i dagsläget är planlagd som naturmark övergår till kvartersmark. Trafikkontoret ser inte att detta är nödvändigt för planens genomförande eller vad projektet avser lösa för fråga genom att göra en sådan förändring.

Kontoret vill att den föreslagna ytan för markparkering vid delområde 1 inte anläggs med en ny in- och utfart utan föreslår istället att befintlig infart till Mockasinen 3 nyttjas. Detta bedöms kunna ge en större flexibilitet kring utformning av parkeringsytan och därigenom eventuellt en möjlighet att tillskapa ytterligare parkeringsplats vid denna yta. Trafikkontoret anser också att utbredningen på befintlig in- och utfart till Mockasinen ses över så att den inte sträcker sig ut över gångbanan utan följer den linje som bakkant gångbana bildar mot Folkparksvägen

Stockholms stadsmuseum

Bedömer att planen som helhet kan tillstyrkas. Men våningshöjden bör sänkas till ett högsta våningsantal om fyra våningar och huvudentréer bör förläggas mot gården. Plankartan har administrativa felaktigheter och brister som måste åtgärdas. Stadsmuseet har tidigare svarat på behovsbedömning för MKB att platsen är möjlig att bebygga. Planen har nu utökats med ytterligare ett område längre söderut, det bedöms också vara möjligt att bebygga.

Kommenterad [PÖ28]: Se över radbrytningar, formatering, stor/liten bokstav mm. Texten är för svårläst för att den ska vara möjlig att granska med rimlig arbetsinsats.

Byggnadshöjden på den här platsen bör inte överstiga tre till fyra våningar för att en rimlig anpassning till områdets karaktär och kulturvärden ska uppnås. Folkparksvägen är en genomfartsgata och karaktäristisk för området är huvudentréer förlagda mot gården varför det inte är lämpligt att förlägga entréer mot gatan. I övrigt anser Stadsutvecklingsenheten att de gestaltungsprinciper som är redovisade i planbeskrivningen är förenliga med områdets karaktär.

Övriga administrativa synpunkter har arbetats in i **plan**.

Kommenterad [PÖ29]: Plankartan?

Rådet till skydd för Stockholms skönhet

Tillstyrker förslaget till detaljplan med erinran om att våningshöjd inte får överstiga fyra våningar. Detta är såväl en stadsbildfråga som en proportionsfråga för byggnader. De föreslagna lamellerna kan därför inte accepteras med en våningshöjd över fyra våningar. Om sockelvåningen behöver höjas något för att skapa genomgående entréer är det fullt möjligt, men inom nämnda våningshöjd. Rådet anser vidare att balkonger, i den omfattning som visas i planförslaget, mot gata kan vara ett tillskott och något som i Solbergas tradition blir en individuell detalj för dessa byggnader jämfört med redan beslutade Stockholmshusen i området. Skönhetsrådet vill utöver detta inskräpa det olyckliga i att projektet innefattar ytterligare markparkering. Normalt sett accepteras inte att grönmark tas i anspråk för ytparkeringar och därför är det extra problematiskt att ett föregångsprojekt som Stockholmshusen gör sig beroende av en sådan lösning. Rådet önskar att Stockholmshusens färgsättningskoncept utökas med fler färger än det dystra ljusbruna och gröna som visas upp i illustrationsmaterialet.

Stadsbyggnadsnämndens råd för funktionshindersfrågor

Beskrivningen av ramperna i planbeskrivningen är vag. Rådet anser att det vore bra med tydligare skrivning.

Övriga remissinstanser

Stockholm Vatten och avfall

Positiva till att det planeras för hämtning via sopkasun längs med Kristallvägen då maskinella system i första hand alltid ska väljas vid nybyggnation.

Stockholm Vatten och avfall har deltagit i diskussionen kring Folkparksvägen gällande lyft över cykelbanor och anser att kärthantering i miljöhus är lämpligt för övriga trapphus. Övriga kommentarer har hanteras inom planprojektet.

Ellevio

Ellevio har en nätstation i planområdet vid Kristallvägen 154. Nätstationen är i konflikt med planen och kommer därför behöva flyttas. Aktuell detaljplan samt Karneolen och kommande exploatering i närområdet beror av att nätstationen kan byggas i ny placering. Nätstationen förutsätts ges planstöd. Det är viktigt att hänsyn tas till tidplaner för berörda exploateringar i närområdet både med avseende på byggkraft och genomförandetider.

Naturskyddsföreningen (2017-13952- 97)

Sammanfattning: Ingen exploatering bör tillåtas i Solbergaskogen, vilket gör att föreningen anser att ”område 2” ska dras tillbaka helt. Bebyggelse Område 1 är inte lika allvarlig från ekologisk synpunkt, men innebär en klar försämring av kvaliteten grönska i området som värderas mycket högt av Solbergabor. Det saknas en barnkonsekvensanalys. Värdefull grönstruktur, tillika spridningskorridor, mellan Solbergaskogen och begravningsplatsen försvinner vid exploatering i Område 2. Detaljplaneområde 2 innehåller rödlistade arter som indikerar höga naturvärden knutna till tallskog/granskog. Naturinventeringen är klart otillräcklig och återspeglar inte de naturvärden som finns på platsen, föreningen har hittat mer än vad som står i Naturvärden del 2. Avsnitt Naturmiljö i planbeskrivningen måste revideras helt då nuvarande text inte ger korrekt information och har stora brister. Rödlistade arter och signalarter har påträffats i Område 2.

Dessa punkter går utvecklas i detalj och kan läsas i sin helhet i planakten.

Sakägare enligt fastighetsförteckning

(dnr 2017-13952-49)

Era förslag angående bebyggelsen längs med Folkparksvägen i Solberga bör ni omedelbart lägga i sopkorgen! Hur kan ni överhuvudtaget vilja förtäta detta lilla Solberga ytterligare? Ni måste inse att era planer kommer att innebära sämre livskvalitet för medborgarna p.g.a. för stor förtätning i vårt område! Ur folkhälsosynpunkt och livsmiljö måste människor ha en bra livskvalité, d.v.s. ha en grön omgivning som kan ge oss den kraft med syre och ljus vi behöver. Med era planer försämrar allt detta radikalt. Vi behöver inte ha någon ny Solberga stad! Det går bra att bygga på de redan befintliga 3 våningshusen så de blir högre!

(dnr 2017-13952- 52)

Jag har bott här sedan 1996 Det har byggts och förtätats i Solberga under många år nu. Om jag räknat rätt, på åtminstone 8 olika ställen. Jag är inte emot förtätning men vi kan inte bo som packade sillar. Det räcker nu. Det har byggts under så många år i Solberga. Så fort ett hus eller en cykelbana byggts klart rivs gatan upp och allt börjar om igen. De ursprungliga husen som byggdes på 50-talet har gröna skogsdungar mellan husen, det är oftast ingen eller lite insyn. Det är hela Solbergas kännetecken som gör att vi boende trivs. De flesta nya hus som byggts har massor av insyn. Går man på trottoaren ser man rakt in i lägenheter. Det är inte trevligt för varken boende eller gående utanför. Solberga har ett rikt djurliv och god växtlighet. Allt detta som ger oss som bor här en bra livskvalitet. De grönskande småytorna som finns mellan bostäderna gör att det känns lite som att bo på landet. Att kunna gå rakt ut genom sin ytterdörr och snabbt komma till ett grönområde är fantastiskt. I området har vi ett rikt djurliv. Många olika fågelarter, bl.a hackspettar, ekorrar, harar, igelkottar, rävar, rådjur som bor och lever nära oss. De får ungar varje år och det är så fint att se dom växa upp och vara helt orädda för oss boende. De rör sig mellan bland annat Apelsinlunden och Solbergaskogen. De har sitt gångstråk över Folkparksvägen rakt upp genom skogsdungen som nu ska bebyggas. På våren föder många av rådjuren sina ungar där. Den skogsdungen är en som en "korridor" för många djurarter. Djuren trycks bort mer och mer. Så skriv inte i era byggplaner att den här skogsdungen inte används till något och

inte är viktig. Att låta undersöka vilka djur och växtlighet som finns på platsen i oktober är inte bästa tiden för att få fram den bästa informationen.

På ängen vid lekparken Apelsinlunden kan man på kvällen i mörkret se många fladdermöss som flyger och fångar insekter. Var bor de? Kommer de att påverkas av all bebyggelse?

I dagens diskussioner om hur viktigt klimatet och den biologiska mångfalden är kan jag inte förstå att förtätningen genomförs till vilket pris som helst.

Det har byggts ca 1600 lägenheter i Älvsjöstaden, det fortsätter att byggas bostäder i Solberga. Detta kommer göra stor inverkan på miljön i Solbergaskogen. Vi saknar redan p-platser i Solberga, det är djungelns lag som råder. Busstrafiken räcker inte till. På Folkparksvägen ska man köra 30km/tim. Det efterlevs väldigt dåligt, Folkparksvägen är en smitväg och genomfartsväg för bilister från E4 som ska vidare till andra orter. Folkparksvägen bör vara förbjuden genomfartsväg. Varför har inte Solberga fått boendeparkering som övriga Hägersten? Det har till följd att bilister som inte bor i området parkerar runt om i Solberga och tar tåg eller buss vidare in till stan. Då står vi boende här och kan inte parkera där vi bor. Jag bor i ett 50-talshus. De husen är inte så bra isolerade och trafiken hörs in i lägenheten. Det kommer bli ännu värre med fler hus och mer trafik. Vad görs åt detta? Vad händer under byggtiden med det buller det medför?

Vad jag förstår är det 5-våningshus som ska byggas. Mitt hus är 3-våningshus. Kommer våra balkonger skymmas av solen sommartid? Har ni gjort någon studie på det?

Gör en trädallé längs Folkparksvägen för klimatets och trivselns skull. Låt Solberga fortsätta grönska. Vi behöver mer närservice, små affärer, samlingslokaler m.m. Vi behöver inte fler mäklarfirmer, gymlokaler, begravningsbyråer. Ska Älvsjö Vårdcentral svälja alla dessa människor som ska bo och leva i Älvsjöstaden och Solberga. De klarar inte ens dagens tryck. En ny Vårdscentral behövs.

Det vore önskvärt att få ett helhetsgrepp på hur Solberga är tänkt att se ut när det är färdigbyggt så vi förstår helheten. Nu delges vi ett projekt i taget. Man känner sig lurad, ett hus till gör väl inget?

Jag har precis kommit hem ifrån mötet ikväll i Kristallparken och tittat på de modeller som visar projektet. Många upprörda Solbergabor var på plats med många synpunkter. Men framför allt gemensamt är att vi tycker det räcker nu. Det har byggts nog i Solberga. Solberga behöver grönska och blomstra inte bli en öken inklämd mellan Älvsjö Station och E4/Telefonplan.

dnr 2017-13952- 53

Detta är i mitt tycke ett mycket illa valt ställe att bygga på. Först och främst handlar det om ett område som har ett stort naturvärde, vilket i och med nybyggnation kommer att förstöras. I den av NCC beställda rapport om naturvärden, utfärdad av Conec, framgår ett flertal exempel på detta – trots att rapporten i sig är baserad på endast ett besök i mitten av oktober förra året, vilket knappast kan ge särskilt uttömmande svar, eftersom natur och djur då går på lågfart inför stundande vinter.

I rapporten tar man bl a upp följande negativa konsekvenser vid exploatering:

- Försämrade luftkvalitet med ca 50%
- Försämrade vattenrening med ca 50%
- Lokal klimatkontroll minskar med ca 50%
- Den biologiska mångfalden minskar
- Det ekologiska samspelet påverkas negativt
- Habitatnätverken påverkas negativt
- Området blir skuggigare och smalare, vilket påverkar de boende negativt

Utöver detta finns ytterligare värden som påverkas negativt, som ej berörs i Conecs rapport. T ex har jag och flera av mina grannar många gånger under årens lopp haft förmånen att bevittna allt ifrån häckande hackspettar till rådjurskidens födelse i detta grönområde från våra fönster. Detta finns dokumenterat både på film och fotografier, och är givetvis något som skänker stor glädje och harmoni till oss boende. Den föreslagna nybyggnationen skulle innebära skövling av grönområdet, vilket effektivt sätter stopp för sådana aktiviteter från den lokala faunan. Det finns även en mängd småfåglar i detta område och bland buskar och träd återfinns bl a blåbär, hallon och björnbär. Det är kort sagt en liten oas mitt i storstaden som borde få bestå.

En ytterligare anledning till varför just detta område är högst olämpligt för nybyggnation är den oproportionellt stora exploatering som redan gjorts i Solberga. Jag har med hjälp av SCB och Sweco tagit fram lite statistik:

- De senaste 15 åren (2004-2018) har antalet invånare i Solberga vuxit med 67,2%. I hela Stockholms kommuns är motsvarande siffra för samma period 25,8%, dvs Solberga har vuxit drygt 2,6 gånger mer än kommunen som helhet.

- Tittar man på de senaste 5 åren (2014-2018) ser man att Solbergas invånarantal vuxit med 27,4%, att jämföras med Stockholms kommuns 5,5%, dvs 5 gånger mer.
- Det totala antalet bostäder i Solberga har de senaste 5 åren (2014-2018) ökat med 32,9%, att jämföras med Stockholms kommuns 6,2%, dvs drygt 5 gånger mer.
- Antalet bostäder i flerbostadshus i Solberga har de senaste 5 åren (2014-2018) ökat med 38,2%, att jämföras med Stockholms kommuns 5,8%, dvs drygt 6,5 gånger mer.

Ovanstående siffror visar skrämmande tydligt att Solberga redan mer än väl tagit sin beskärda del av Stockholms utbyggnad. Man kan också dra slutsatsen att andra områden inom kommunen knappast torde ha exploaterats alls de senaste 5 åren...

Vidgar man sedan vyn och tittar på samma statistik för övriga kommuner i länet ser man t ex att Storstockholms till arealen största kommun, Norrtälje, endast vuxit med 7,3% i invånarantal, 13,3% i totala antalet bostäder och 10,3% i antalet bostäder i flerbostadshus. Faktum är att ingen kommun i hela Stockholms län har vuxit så kraftigt som stadsdelen Solberga gällande antalet invånare och det totala antalet bostäder under de senaste 5 åren. Närmast kommer Sundbyberg med sina 14,7% i invånarantal och 15,8% i det totala antalet bostäder, vilket dock endast är ca hälften av Solbergas ökning. Den enda kommun som ligger i paritet med Solberga gällande antalet bostäder i flerbostadshus är Värmdö kommun med sina 35%, vilket fortfarande är mindre än Solbergas ökning. Det måste helt enkelt finnas andra ställen, både inom kommunen och i länet, som är mer lämpliga för ytterligare exploatering än redan hårt ansatta Solberga.

Ta ert förnuft till fånga och slopa planerna på ytterligare nybyggnation i Solberga! Förtäta inte mer, ge invånarna en chans att andas, döda inte den lilla grönska som finns kvar, tillåt djur och natur att fortsätta vara en del av det dagliga livet i Solberga!

dnr 2017-13952- 57

När det gäller kvarteret Snabelskon vill ni klämma in alldeles för många lägenheter på en liten yta mellan Sulvägen 76 och gångbron över Folkparksvägen. I synnerhet den planerade parkeringen, planerad i direkt anslutning till vårt hus och mycket nära våra lägenhetsfönster kommer att orsaka mycket störningar i vårt boende. Vi anser att parkeringen borde ha

planlagts på södra sidan av de planerade Stockholmshusen, på andra sidan av gångbron (se bifogad bild Bilaga 1, markering E, samt bild Bilaga 2). Där finns ett område där färre trän behöver fällas och där en parkering skulle störa mindre. Utformningen på nybyggnationen på Sulvägen/Folkparksvägen kommer att orsaka störningar i boendet för oss som bor granne med projektet. Det färdiga bygget kommer att medföra mycket insyn och störningar för oss i vår familjs bostad.

Vår bostad ligger på Sulvägen 76. Vårt hus med adress Sulvägen 76-78 är närmast projektet Rosenstenen del 2, Folkparksvägen/Sulvägen, kv Snabelskon.

Vår lägenhet ligger på södra gaveln av huset (se bild Bilaga 1, inringat, markering A). Lägenheten ligger direkt på marken, därför är vi utsatta för mycket insyn från eventuella passerande. Sovrumsfönstren på kortsidan är belägna 94 cm från marken, köksfönstret intill uteplatsen börjar 80 cm från marken. Vår uteplats finns på hörnan av huset (markering B) och är nedsänkt upp till 180-200 cm i relation till angränsande marknivå. Alla som passerar den vägen kan uppfifrån se in i vårt vardagsrum. Störningar sovrums:

På norra sidan av de planerade Stockholmshusen med 40 lägenheter planeras parkeringsplatser (markering C). När bygget är färdigt kommer en parkering för 18 bilar hamna bara några få meter från vårt sovrumsfönster. De parkerade bilarna kommer stå med fronten vänd mot våra sovrumsfönster vilket kommer att innebära att billyktor kommer att lysa på nära håll rakt i våra fönster. Det kommer att orsaka allvarlig störning för oss, särskilt på natten. Ibland utlöses billarm inte bara vid inbrott utan även vid sprängningar i området eller vid oväder. Med 18 bilar bara några få meter utanför sovrumsrummen kommer det att störa nattsömnen.

Störningar uteplats/vardags rum:

Hos Stockholms hem fungerar uthyrningen av parkeringsplatser så att andra boende utöver boende i det närmaste huset får hyra parkering. Det innebär att folk som skall gå från parkeringen till Sulvägen kommer att gå nära vägen. Vår uteplats är nedsänkt nästan en halv våning och saknar staket eller balustrad. Vi befärar att det kommer att uppstå en gångväg utanför och att folk kommer att ha mycket insyn i vår lägenhet. Redan nu så brukar vi få ovälkomna besökare på vår uteplats.

Vi har varit utsatta för inbrottsförsök och hyresvärdens monterade inbrottskyddande list på uteplatsdörren. Vi har fått sovrumsfönster utslagna redan 2008 och får regelbundna besök av tjuvar som stjälar saker från uteplatsen. Folk har t.o.m. gått in på uteplatsen och runt omkring för att rasta sina husdjur. Att

belägga en parkering så nära huset kommer att öka våra störningar avsevärt.

Vi önskar möta en representant från er på plats intill vår bostad där vi kan visa allt det som vi här beskriver för att ni skall kunna se och förstå vad vi menar med våra synpunkter.

Vi kommer att påverkas negativt av störningar under pågående byggnadsprocess.

De senaste åren har det skett byggnad av hus samt bygge av cykelväg längs Folkparksvägen. Detta har medfört sprängningsarbeten här och var i vår omgivning. Även vid mindre sprängningar har det känts mycket i vårt hus eftersom det står direkt på en bergsgrund som leder vibrationer väl. I vår lägenhet som ligger direkt på marken har det känts som att få hammarslag i fotsulorna. Vi har fått sprickor runt fönster i två av rummen och där väggar sammanfogas med taket i hallen. Ingen från gatukontoret har följt upp dessa sprängningsarbeten och dess efterverkningar.

Eftersom en av familjemedlemmarna har sin dygnsvila förlagt på dagen kommer byggnadsprocessen på minst 1,5 år vara mycket störande.

Inga åtgärder är planerade från Stockholms stadsbyggnadskontorets eller Stockholmsshems sida för att minska störningarna från de nya husen/parkeringarna. Vår familj har närvarat på samrådsmötet i form av öppet hus som ägde rum i Kristallparken den 17 september. Där hade vi tillfälle att ställa frågor både till stadsbyggnadskontorets företrädare som till Stockholmsshems representant. Ingen av representanterna var varse om den påverkan som det planerade bygget (såväl byggnadsprocessen som det färdiga bygget) skulle ha på vår boendesituation. På vår fråga om vad som planeras för att avskärma parkeringen från våra sovrumsfönster fick vi svar att inget var planerat, varken mur eller häck. Enligt företrädaren från Stockholmsshem skulle parkeringen vara så pass nedsänkt att det skulle dölja bilarnas lyktor. Enligt byggnadskontorets personal stämmer det inte, nedsänkningen skall bli minimal bara för att jämna ut nivåskillnaderna på parkeringen. Likväl är inga åtgärder planerade för att minska störningarna för oss. Den planerade nybyggnaden sker på naturmark och naturvärden kommer att gå förlorade. Djurliv och växter som gamla träd kommer att gå förlorade. I er "Planbeskrivning" på sidan 30 kan man läsa "Exploateringen innebär att grönyta tas i anspråk och omvandlas till kvartersmark. Bebyggelsen placeras för att undvika schaktning och göra ett så litet ingrepp i grönytan som möjligt. Tillkommande bebyggelse kan samtidigt bidra till att göra upplevelsen vid vistelse i park och stråk mer säker och trygg."

Det är missvisande att använda begreppet "grönya" som låter som om bebyggelsen skulle ske på en gräsmatta medan det som skall bebyggas är ett stycke skog med gamla träd som är högre än vårt fyravåningshus. För oss boende innebär det lilla stycke skogsyta inget hotfullt eller otryggt. Området används av barn som bygger kojor och leker i skogen. Ingen av oss har blivit överfallen av ett träd! I Stadsbyggnadskontorets utredning "Naturvärden Rosensten del 2 Folkparksvägen/ Sulvägen, Solberga 2018-11-06" gjord av Conec står det att inventeringen av naturresurserna gjordes i oktober, därför var inventeringen inte fullständig."Fredagen 12 oktober 2018 gjordes ett fältbesök i området. (...) Det är dock för sent på året för att bedöma vilken fågelfauna som häckar i området." Det konstateras dock att "Planområdet Rosenstenen del 2 (gul markering) ligger i utkanten av en livsmiljö för skyddsvärda arter"

Vi som bor granne med det lilla stycke skog som ni nu tänker bebygga har noterat flera arter av fåglar som vistas och/eller häckar här. En stor del av dem är inte uppräknade i Conecs utredning. Vi ser domherrar, olika sångare, nötskrika, nötväcka, olika trastar med mera. Flera arter som bl a kungsfågel (sårbar art), mindre hackspett och större hackspett (fridlyst!) häckar här. När ni minskar Solbergaskogen bit för bit kommer den hotade mindre hackspett dö ut - "death by a thousand cuts" "För att häcka framgångsrikt behöver ett mindre hackspettpar cirka 40 hektar äldre lövdominerad skog inom ett område på upp till 200 hektar. För födosök behöver den ytterligare större område." Källa: <https://www.djurskydd.org/djurfakta/hotade-nordiska-faglar/>

På sommaren har vi också observerat fladermöss. "Fladdermöss är skyddade och får inte fångas, dödas eller flyttas. Man får inte heller förstöra deras boplatser." Källa:

<https://www.naturvardsverket.se/Var-natur/Djur-och-vaxter/Rad/Fladdermossen-i-Sverige/>

Inom detaljplanens område vistas även grävling, räv, rådjur, igelkott och grodor. Det vet vi av egna observationer eftersom djuren har en viktig vandringsstig här som går utanför våra fönster. På sommaren har en rådjursmamma fött sina ungar här utanför. Det händer att räven raskar genom vår uteplats och grodorna hoppar in i vardagsrummet. Vi kan inte säga vilken sorts grodor det är men alla 20 arter av groddjur är fridlysta i Sverige. "Sveriges samtliga grod- och kräldjursarter är fridlysta i hela landet." Källa: <https://www.naturvardsverket.se/Var-natur/Djur-och-vaxter/Fridlysta-arter/>

Det planerade bygget kommer att bryta den viktiga passagen djuren använder i sina vandringar mellan olika grönområden inom Solberga/Västberga.

Särskilt rådjuren och rävarna har en viktig passage här som är länken mellan Solbergaskogen och andra grönområden i Västberga. Se bilden Bilaga 3 där området som skall bebyggas är markerat med gul oval (originalmarkering av Conec). Det framgår tydligt av bilden att skogsområdet som ni vill bebygga ligger på kortaste sträckan som förbinder grönområdena Solberga/Västberga. Rådjuren vandrar förbi varje dag, morgon och kväll. Råven ser vi vandra på natten. Om deras vandringsstråk bebyggs kommer deras olika områden att bli avskurna från varandra. Rådjuren är också djur värda att bevara. Enligt forskare Petter Kjellander, professor i viltekologi, minskar rådjuren förekomsten borrelia i fästingar. Rådjuret har i sitt blod ämnen som inaktiverar de borreliabakterier som kommer i kontakt med dessa så kallade komplementfaktorer. ("Samband mellan fästingar, fästingburna sjukdomar och vilt" Forskning av SLU, Linköpings Universitet, SVA och SMI, finansierad av Viltvårdsfonden, Diariennr 802-0277-13). Vi anser att detaljplanens genomförande kommer att medföra betydande miljöpåverkan på det rika växt- och djurlivet här. Sådan påverkan åsyftas i PBL(2010) 4 kap 34§ eller MB 6 kap 11§ så att en miljöbedömning behöver och bör göras. Bygg inte mer i Solberga – det är överexploaterat. Statistiken visar att både flerbostadsbyggandet och därmed befolkningen i Solberga har vuxit orimligt snabbt i förhållande till övriga Stockholm. Infrastrukturen hinner inte med. Mellan de yttersta busshållplatserna på sträckan mellan Älvsjö station och Telefonplan kan man inte komma ombord på bussen med en barnvagn. På vår enda vårdcentral, Älvsjö Vårdcentral, är väntetiden på återbesök till husläkare två månader. Polisen klassar redan nu Älvsjö och Solberga som utsatt område. Se <https://www.svt.se/nyheter/inrikes/polisen-presenterar-ny-lista-pa-sarskilt-utsatta-omraden> Vi förstår att folk i Stockholm måste bo någonstans men vi tycker att det är lika viktigt med rimliga boendevillkor och bra livskvalitet säkras även för dem som redan har en bostad. Att ytterligare klämma in flerbostadshus med mängder av bostäder med denna brist på infrastruktur kommer att omvandla en relativt lugn och lummig stadsdel till ett slumområde.

dnr 2017-13952- 60, dnr 2017-13952-65

Dnr 2017-13952- 60: Vill inte ha någon "stadsgata". Jag anser att planområdets naturvärden måste bevakas och skyddas! Naturvärdest träd och bevarandevärde är viktiga! Annars rubbas balansen i naturen! Så inga träd ska tas bort! Tyvärr blir

marken, med öga hus, utan bra ljusförhållanden och mycket mörkt! Enligt dagens miljötank är det förkastligt att hugga ner träden som skyddar vår luft! Vi gnäller om Srilanka och Brasilien, men är tydligen inte bättre själva! Hitta områden utan gammal skog med rikt fågel och djurliv och bygg där! T.ex riv Mc Donalds på Kontrollvägen (när ni köpt in det) och bygg 9-10 våningar.
Övrig text oläsbart.

Dnr 2017-13952-65:

Planområdet har för oss boende stora NATURVÄRDEN, med flera Naturvårdsträd och även Bevarandevärde! Det är även ett bra område för många fåglar och andra smådjur!

T.ex finns Mindre Hackspett, tofsmesar, talltita m fl.

Träden bidrar också till luft- kvalitén, något vi alla ska, bör, tänka på! Så INGA TRÄD SKA TAS BORT!

Jag vet att ni kan hitta andra byggplatser om ni bara försöker!! Köp upp hemska Mc Donalds på Kontrollvägen, riv det o bygg 1 höghus a' 9-10 våningar! Det blir många studentlägenheter - enheter, som behövs! Så TÄNK OM, TÄNK RÄTT!

dnr 2017-13952- 61

Vi är många här på Sulvägen 64-72 som har bott här i många år, Några av oss sedan området bebyggdes på 1950-talet. Vi såg fördelarna med området. Närheten till naturen, ett lugnt område med lite trafik och med spännande lekområden för barnen. Vi såg det som en fördel att ha Allmännyttan som hyresvärd. Det var hit vi flyttade, till ett område där man kunde följa årstidernas växlingar, där träden, blommorna och inte minst fåglarna fanns. Inte många hade bil och området var heller inte planerat för detta.

I dag är situationen på väg att bli annorlunda med förtätning av bebyggelsen till ett mer "stadsliknande" utseende.

Trafiktätheten har ökat och Folkparkvägen har trots hastighetsbegränsningar blivit en genomfartsväg, De cykelbanor som anlades har inte förbättrat trafiksäkerheten.

Cyklister konfronteras ideligen med biltrafiken och gångtrafikanterna konfronteras hela tiden med cyklister på gångbanan. Parkeringssituationen i området är katastrofal.

Tanken att folk skall bo här i ytterområdena utan tillgång till bil är knappast verklighetsförankrat.

För oss boende känns denna utveckling oroväckande.

Förtätningen har pågått sedan flera år men affärer och annan service tenderar att flytta härifrån, Dessa flyttar till de olika marknadsplatserna som bäst betjänar bilburna kunder.

Vi min fru och jag bor i fastigheten Sulvägen 70 och berörs av projektet Rosenstenen genom att man avser att placera ett hus mycket nära vår fastighet.

Vi protesterar mot...

- att andra hyresgäster skall ha fri insyn i vårt kök och i vårt sovrum,
- att naturen skövlas och att träden vid vårt hus antingen avverkas eller dör av brist på solljus.
- Att vår utsikt mot folkparksvägen skymms av en husfasad som avskärmar allt solljus i våra redan ganska mörka lägenheter.

Vi har full förståelse för att det finns många som saknar bostad men förstår inte att det skulle saknas mark för ny bebyggelse. Att försämra och radera ett område där människor trivs och har bott länge kan inte vara rätt väg för framtiden. En bostad måste ändå vara något mer än en sovplats. Vi yrkar därför att fastigheterna förläggs till annan plats.

dnr 2017-13952-64

Generella synpunkter : Enligt projektplanen för de två projekten Kristallvägen/Folkparksvägen samt mittemot Citrusgården ska projektet bidra till att utveckla Folkparksvägen till ett "urbant stråk". I Stockholm stads översiktsplan står dock ingenting om att Folkparksvägen bör utvecklas till ett "urbant stråk". Vilket förmodligen beror på att Folkparksvägen inte räknas som en "Överbred gata" såsom ex Bergslagsvägen, Drottningholmsvägen, Södertäljevägen (som Staden däremot föreslår som "urbana stråk"). Folkparksvägen föreslås inte ens som en "stadsgata". Projektet tycks därmed misstolkat översiktsplanen. Vad som nämns i översiktsplanen är att "kopplingen" till Älvsjö och Telefonplan är ett prioriterat strategiskt samband som behöver stärkas genom ex "utveckling" av bostäder och satsningar på det offentliga rummet. Det är viktigt att den stadsutveckling som föreslås skapar flöden och rörelse mellan stadsdelarna."

Om man anser att kopplingarna ska stärkas genom ex bostäder så bör dessa alltså strategiskt ligga mellan stadsdelarna och inte i respektive stadsdel. Att stärka sammanhållningen mellan stadsdelar kan enligt översiktsplanen också vara "en spännande lekplats, ett fint torg, en matmarknad, en bra restaurang eller en återkommande festival. Även vardagens miljöer som skolor, lekplatser, butiker, bollplaner och odlingslotter är viktiga mötesplatser som med genomtänkt placering kan skapa nya

relationer i staden och stärka sammanhållningen mellan stadsdelar".

De eventuella nybyggnationerna ska levande bottenvåningar eftersträvas. Vidare står att trygghetsskapande åtgärder ska prioriteras, dvs som stärker den upplevda känslan av trygghet och trivsel. Trygghetsskapande åtgärder kopplas oftast samman med brottsförebyggande åtgärder, ökad belysning och satsningar i det offentliga rummet (såsom ex en utveckling av centumpunkterna Kristalltorget och Klacktorget (med exempelvis affärer, fik, restaurang, frisör, kulturhus, marknader mm), grönområden, lekparkar samt även lokaler för föreningslivet m.m.).

Vi anser att de planerade byggena minskar förutsättningarna för trygghetsskapande åtgärder eftersom de bland annat kommer göra så att gatan blir mörkare, trängre och mindre grön. Stockholm växer och fler bostäder behövs, men behöver alla bo i "stan"? När är det dags att acceptera att det faktiskt är fullt i ett område? Är det rimligt att "kila" in ett hus mellan andra hus eller bygga nya hus så kompakt, där de egentligen inte på ett hälsosamt sätt får plats (sänker livskvalité för de boende) och där huset rent estetiskt förstör karaktären på området? Är det en rättighet att bo inom ett visst avstånd från Stockholm city? Om man fortsatt envist hävdar varje människas rätt att bo just här, kommer livskvalitet förstöras för de som redan bor här. För livskvalitet behövs grönområden utspritt med jämna mellanrum, inte enbart de stora skogarna och inte enbart anlagda "parkstråk" med planerade träd. Vi behöver också dagsljus. Med förtätningen av den kaliber som planeras för Folkparksvägen kommer vägen bli mörk och skuggig. Instängda gator får sämre luftkvaliteten vilket vi redan i Solberga påverkas väldigt negativt av. Husen planeras ligga enbart någon meter från trottoaren (likt de nya vid gamla Solberga bollplan, vilket kommer göra gatan trång). Gatan är inte tillräckligt bred för att då släppa ner dagsljuset, vilket då kommer göra den mörk och därmed minskar bl.a upplevelsen av trygghet. Som planen ser ut nu finns det inte heller något utrymme att lämna träd framför nybyggena, vilket kommer att skapa ett betongliknande koncept något som inte är ett karaktärsdrag i Solberga. Möjligheterna att se grönt och skog kommer inte tillstut inte längre finnas från Folkparksvägen. "Vi tittar överallt i stan och vi ser att Folkparksvägen har luckor" har Elin Borglund, projektledare på exploateringskontoret sagt. Är det fel att ett område har "luckor"? Vi, tillsammans med fler medborgare i området anser att det är just "luckorna" i ett bostadsområde som skapar en

känsla av att inte vara instängd, mer luft, mer ljus, mer färg, trivsel, trygghet, lugn, rekreation m.m

Helhetsperspektiv och hälsa: Förtätning av Solberga har redan pågått under längre tid. Vi anser att man inte tagit hänsyn till helhetsperspektivet i planeringen av nya bostäder. De olika "projekten" verkar ha dålig kännedom om omkringliggande projekt.

Området och de boende i området behöver få en frist mellan byggperioderna. Det blir olidligt både för människor och djur att bo mitt i en byggarbetsplats år ut och år in i den kaos som följer (ex buller, trafikkaos, damm, olycksrisk, tung trafik, mer trafik, försämrade parkeringsmöjligheter m.m.). Utöver det som redan byggts under en konstantperiod (se exempel nedan), kommer nya redan beslutade byggen på andra sidan Kristallvägen/Folkparksvägen påbörjas hösten 2019. Dessa hus beräknas vara inflyttningbara 2021. Direkt efter, om dessa planer går i lås, så ska alltså omfattande byggen av tre nya hus på andra sidan gatan påbörjas. Inte att förglömma att de boende just här precis genomgått en byggfas av nybyggen på Rubinvägen, Kristallvägen 158A och på gamla Solberga bollplan de senaste åren. Om dessutom den senaste planen med de 165 genomgångslägenheterna, som Stockholmshem planerar nedanför Kristalltorget i hörnet Folkparksvägen/Kontrollvägen, går igenom. Hur blir det då? Hela Solberga har påverkats av fler byggen än dessa (se nedan). Hur länge orkar en människa bo, leva, utvecklas och må bra under sådana omständigheter i en sådan miljö? Det finns forskning på hur långvarig stress, bullerpåverkan mm påverkar en människa.

Som ni borde känna till så kommer, utöver dessa projekt, även en avloppstunnel byggas under Solbergaskogen och vidare genom Solberga. Tunneln ska gå från Stockholmsmässan i Älvsjö via Solberga och Midsommarkransen vidare till Liljeholmen, söder om sjön Trekanten. Där ska röret kopplas ihop med den nya avloppsledningen som planeras mellan Bromma och Henriksdals reningsverk i Nacka, som börjar att byggas i januari 2020. En 750 meter lång arbetstunnel, för att komma in till den stora tunneln, byggs under Solbergaskogen. Entrén kommer att ligga i skogen, nära korsningen Kontrollvägen/Diamantbacken. Där kommer också bergmassorna som blir efter att man borrar och sprängt fram nya tunneln, forslas ut och transporteras bort på lastbil. Antalet transporter kommer vara 20 till 60 per dag och varje lastbil innebär två fordonsrörelser, till och från tunnelmynningen. Totalt ska 330 000 ton berg fraktas bort. Tunnelbygget kommer att påverka Solberga i allra högsta grad. Byggstart 2020 uppges.

Grönpartiet längs med Diamantbacken och Kristallvägen, nära Solbergaskogen ska Peab bygga 3 bostadshus med 118 lägenheter (oklar byggstart).

Förslag ute på remiss:

-Skogspartiet mitt emot E4bären hörnet

Kristallvägen/Folkparksvägen (på andra sidan Kristallvägen där de beslutade lägenheterna kommer att ligga, planeras ytterligare två hus med 90 lägenheter.

-Skogspartiet cirka 500 meter söderut på Folkparksvägen, mitt emot Citrusgårdens förskola, föreslås ett hus med 40 lägenheter.

Översiktsplan anger att: "Gröna områden bidra i än högre grad till en sammanhängande stad. Det gröna promenad- och cykelvägnätet kompletterar gator och stadsrum och erbjuder alternativ för rörelser i staden. Att ta till vara kvaliteterna i det gröna är en självklar del i stadsbyggandet. Staden behöver utveckla ett nätverk av grönska och vattenytor som utjämnar temperaturer och ökar motståndskraften mot översvämningar. Grönska och vatten har stor betydelse för stadens tålighet och för invånarnas livskvalitet och hälsa. Med sin stora artrikedom bidrar de gröna och blå miljöerna med många viktiga ekosystemtjänster, som exempelvis dagvattenrening. Lokalt har också det finmaskiga

nätverket av mindre parker, natur- och vattenområden, gröna bostadsgårdar, villaträdgårdar, gatuträd och planteringar, samt grönska på väggar och tak, betydelse för många ekosystemtjänster. En utgångspunkt för stadsbyggandet är att stärka grönstrukturen".

En förtätning av den föreslagna karaktären där grönytor istället byggs bort är alltså raka motsatsen än det som anges ovan.

De föreslagna projektens detaljplan anger att: "träd och naturmark sparas i så stor utsträckning som möjligt mellan den nya och den befintliga bebyggelsen. Både för att anknyta till Solbergas karaktär av "hus i park" och för att behålla möjligheter till rekreation på och intill den egna bostadsgården".

Byggs husen så nära vägen så att träd inte kan sparas framför kommer varken gång- eller cykelväg längs gatan bli "grön".

Om husen placeras på det avstånd från Folkparksvägen som föreslås kommer grön/naturområdet kapslas in och inte vara synligt eller tillgängligt från Folkparksvägen. Ytan blir inte öppen för andra än de boende i de fastigheterna som ligger runt den natur som avses sparas.

Solbergas karaktär kommer inte att bevaras då upplevelserna av ett "grönt och lummigt område" uteblir. Om husen placeras där

de föreslås kommer upplevelsen "hus i park" utebli. Det korrekta uttrycket blir istället "Park osynligt bakom hus". Utöver ovan nämnda är Solberga hårt ansatt av närliggande E4:an. Både i form av konstant brus och buller, luftföroreningar m.m. Detta påverkar redan medborgarnas hälsa. Det tränger in sot i lägenheterna m.m. Detta betyder att varenda träd, skogen och de gröna yta är extremt viktiga i Solberga. Området behöver snarare förstärkas av fler grönytor, skog och träd. Utöver att "rena" luften fungerar de gröna områdena och träden som bullerbarriärer. Det säger sig själv att bullernivån kommer att öka i takt med träd som avverkas.

Arkitektur och kulturvärden: Översiktsplanen säger att: "De val som görs genom arkitekturen påverkar människorna i Stockholm för lång tid framöver och blir en del av det framtida kulturarvet. Därför är det viktigt att diskussionen om arkitektonisk idé och kvalitet i alla skalor genomsyrar hela stadsbyggnadsprocessen, att det är en bärande del av den dialog och det samspel som pågår mellan medborgare och stadsbyggnadsaktörer. Stockholms stad ska verka för diskussion kring stadens utveckling och arkitektur genom att ta del av medborgarnas perspektiv och samverka med forskning och näringsliv.

Samspelet mellan naturlandskapet och bebyggelsen är ett av Stockholms viktiga karaktärsdrag. Nya byggnader, till och påbyggnader ska på ett medvetet sätt beakta och utveckla stadsdelens särart, förhållandet till topografi, platsens utblickar samt kopplingar mot vattnet och de gröna rummen. De byggnader som syns i dagens stadssiluett visar vilka värden som varit viktiga under stadens framväxt. Projekt som avviker från etablerad höjd ska vara av stort allmänt intresse och medvetet placeras utifrån sitt symbolvärde och sin påverkan på stadens framtida siluett. Vid stora förändringar ska en stads- och kulturmiljöanalys belysa projektets påverkan på staden som helhet tillsammans med andra planerade eller pågående förändringar".

Projekten menar att man anpassat husens höjd och utformning till den omgivande 50-talsbebyggelsen. Det kan vi inte se eftersom husen bl.a planeras byggas 4-5 våningar höga och placeras på ett sätt som kommer att förändra områdets karaktär. Övrig nyproduktion i området har inte heller tagit hänsyn till detta (en del hus är värre än andra tyvärr).

Detaljplanen uppger att byggnaderna planeras något indragna från gatan för att möjliggöra grön förgårdsmark mot gatan vilket projektet påstår är karaktärsdrag för området. Enligt handläggare på samrådsmötet handlar det om ett indrag på 1-1,5 m från trottoaren.

Vi vill belysa att det inte är Solbergas karaktärsdrag. Solbergas karaktärsdrag är att husen ligger 10-20 m från Folkparksvägen med mycket naturligt växtlighet framför och runt husen. Som projektet i den föreslagna detaljplanen också uppger: "Stadsbilden inom och kring planområdet utgörs av hus i park, vilket är tidstypiskt för 1950-talet".

Det tidstypiska klassas alltså som ett historiskt arv.

Enligt projektets egna beskrivning ligger planområdet i anslutning till bebyggelse som har särskilda kulturhistoriska värden och är grönklassade enligt stadsmuseets klassificering.

Vi kan inte förstå hur projekten kan mena att de föreslagna husen och dess placering (samt även de beslutade byggena och de som redan finns) anpassats till omgivande kulturhistoriska värdefulla bebyggelse.

Vidare byggs de lummiga successivt bort, som är karakteristiskt för området. Husen planeras mycket tätt och mycket nära nuvarande bebyggelse.

Enligt översiktsplanen ska "kulturvärden tas tillvara.

Stadsbyggandet ska ta sin utgångspunkt i kunskap om stadsdelarnas olika karaktär, hur de samspelar med landskapets förutsättningar, deras olika stadsplanemönster och hustyper. Ett medvetet förhållningssätt till befintliga kvaliteter är därför en förutsättning vid tillägg och omvandlingar. Ny bebyggelse, ändringar och tillägg i befintliga miljöer ska utföras omsorgsfullt, med konsekventa karaktärsdrag och genomarbetade detaljer grundade på en gedigen analys". Vi anser inte att projektet beaktat detta.

Om man förtätar Solberga vidare kommer de historiska arvet med dess kulturvärden att drunkna och uppslukas helt.

Översiktsplanen uppger att: "mindre omfattande stadsbyggnadsinsatser ska ses ur ett helhetsperspektiv, så att inte framtida mer omfattande stadsbyggnadsinsatser försvåras".

Vi undrar på vilket sätt projektet beaktat detta? Vi anser att husens placering, så pass nära Folkparksvägen förhindrar framtida strategiska stadsbyggnadsinsatser så som exempelvis utbyggnad av kollektivtrafik. Även gatu- och fastighetskontoret ansåg 2005 att det är angeläget att utrymmen för eventuell framtida utbyggnad av vägen ska säkras.

Planeringsinriktningar

Utifrån planeringsinriktningarna som anges i översiktsplanen så anser vi bland annat att:

- byggelse och grönstruktur inte kommer att samspela och ger förutsättningar för goda boendemiljöer.
- projekten bidrar inte positivt till omgivande stadsdel och samspela med sin närmiljö.

- projekten har inte beaktat läget i stadsdelen med utgångspunkt från topografi, utblickar, kontakt med det gröna,
- projekten har inte planerat så att mötet mellan byggnaderna tagits tillvara så att de berikar varandra (genom bl.a att kila in hus på så sätt att ljus inte kommer mellan, känsla av att vara instängd uppstår, utsikt blockeras, husens arkitektur och höjd inte passar i områdets karaktär mm.
- projekten har inte värnat om det primära vägnätets framkomlighet, särskilt för kollektivtrafik och nyttotrafik vid byggnationsfasen.
- Projekten har inte stärkt eller planerat upprätthålla grön infrastruktur och blåstruktur med rik biologisk mångfald ska upprätthållas och stärkas (snarare tvärt om då de gröna länkarna i området antingen tas bort eller isoleras från andra gröna ytor).
- projekten har inte ett helhetsperspektiv
- projekten har inte tagit hänsyn till områdets karaktär
- projektens planer gör att det uppstår olägenheter för människors hälsa med hänsyn till buller och luftföroreningar.
- vidare så har inte projekten särskilt beaktat barns utomhusmiljö ska särskilt beaktas med hänsyn till luft och buller.

Vidare har projekten inte alls beaktat trivselen och hälsa för människor, djur och natur.

Enligt översiktsplanen ska barn alltid särskilt uppmärksammas. Barns utomhusmiljö ska särskilt beaktas med hänsyn till luft och buller. Vi anser att projekten har inte alls omhändertaget barnperspektivet i planeringen.

Slutsats: Vi kan inte se något annat utrymme för nybyggnation i området annat än på gräsängen Folkparksvägen/Kontrollvägen. Vidare: Enligt översiktsplanen ska nya planer för området förankras med stockholmarna, och nya idéer och perspektiv tas tillvara. Det är angeläget att fortsätta ha en nära dialog med stockholmarna om inne-hållet i och förvaltningen av befintliga och nya grönområden.

Vi hoppas verkligen att ni tar hänsyn till medborgarnas synpunkter och önskemål. Vad som görs kan inte göras ogjort. Om ni trots detta beslutar att bygga ytterligare i Solberga har vi ytterligare synpunkter på detaljplanen.

Entréer med riktning mot gatan kan vara bättre än mörka ingångar på baksidan (ut trygghetssynpunkt). Men, vem vill bo i ett hus med balkong ut mot gatan (med mycket trafik och avgaser) eller ha en balkong i norrläge? Husen kan inte stå så nära Folkparksvägen som planeras. De kan inte heller placeras så nära befintlig bebyggelse. Utöver vad som nämns ovan så minskar upplevelsen av trygghet om man går igenom en tät bebyggelse. Planen för huset vid Pliggvägen (mittemot

Citrusgården) planerat alldeles för nära det relativt nybyggda huset på Sulvägen 76-78 och bakomliggande hus.

Parkeringsplatserna som planeras för det huset upptar dessutom grönyta och ligger ännu närmare gaveln på huset Sulvägen 76-78. De tre husen som planeras på Kristallvägen/Sulvägen är också för nära befintliga hus. Dessutom planeras de nya husen alldeles för komprimerat vilket kommer dra ner det estetiska intrycket av området. Det är för trångt. Det är två hus för mycket.

Utrymme i området måste lämnas för framtida behov såsom lokaler för föreningslivet, nya skolor, förskolor m.m.

Parkering: Som Gatu- och fastighetskontoret konstaterade redan 2005 (dnr: 04-511-778, dnr: 05-512-142) Solberga, innan flertalet av nybyggnationerna tillkommit, så råder svåra parkeringsförhållanden inom stadsdelen Solberga (gatu- och fastighetskontoret). Av trafik- och gatumiljöplanen för området framgick redan då samtliga lokalgator i Solberga är fullt ianspråktaga för boendeparkering nattetid. Gatu- och fastighetskontoret konstaterade att förluster av gatuparkering eller för den nya bebyggelsen kommer att skapa allvarliga parkeringsproblem för befintliga boende i området. Flera bostäder som planerades då, är idag redan byggda utan att förlusten av P-platsen kompenseras. Detta har gjort att parkeringssituationen i Solberga är än allvarligare idag. Det är därför av stor vikt att de parkeringsmöjligheter som finns idag inte minskar. Eventuella nya P-platser som anläggs ska läggas under de nya planerade husen för att minska påverkan på grönyta. Om parkeringsplatser byggs på grönyta eller på väg där man kan parkera idag (återvändsgatan på Kristallvägen) ska dessa tillföras kösystemet för Stockholmshems hyresgäster (dvs de som bott längst som hyresgäst i området har förtur). Vi förutsätter att omkringliggande vägar där husen planeras behåller de allmänna gatuparkeringarna, ex utanför det planerade huset mittemot Citrusgården.

Vi avslutar med att vi anser att en miljöbedömning ska göras tillsammans med studier om hur människors hälsa, välmående och livskvalitet påverkas av allt det som nämnts ovan. Särskild vikt ska läggas på barns välmående och hälsa vars hela barndom snart har påverkats av konstanta byggnationer i området. Vi anser även att man ytterligare bör utreda hur framtida nybyggen och med tillhörande minskning av grönytor, träd m.m kommer att påverka luft, bullernivå, djur och natur i området.

dnr 2017-13952-67

Jag har flera skäl till att reagera mot de planerade byggplanerna. Mina främsta skäl är:

-Skogen dämpar buller och har en avstressande effekt
Solberga är omringad av flera stora vägar som hörs tydligt för oss boende.

Efter att direkt ha flyttat från en något mindre ort till storstaden kunde jag känna pulsen stiga pga. bullret från trafiken så fort jag öppnade balkongdörren. Vi har haft turen att ha flera sovrumsfönster mot skogen, och trots det monotona bruset från E4:an det sporadiska bullret från Folkparksvägen få njuta av fågelkvitter under stor delen av året. Den dagliga kontakten och närheten med naturen är för mitt välbefinnande väldigt viktigt. Här söker många djur skydd - däribland rödlistade arter.

Från vårt sovrumsfönster ser vi i stort sett dagligen rådjuren, de går alltid samma stråk i skydd av skogen. Högt uppe bland trädtopparna ser vi ofta hackspett och på nätterna fladdermöss - arter som är rödlistad och dess boendemiljö inte får förstöras.

Planerna visar på onödigt stora angrepp av skogen - vi behöver inte fler parkeringar.

Förutom de tre husen så planeras en stor yta med parkering i anslutning till husen. Där dessa parkeringar är planerade står i nuläget träd. Det finns gott om parkeringsmöjligheter längst med gatorna i Solberga. Om staden kommer atrikedom vi boende i området kan vittna om. Stockholm stad borde se över rapporten och en ny inventering av arterna borde utföras av oberoende part under en period på året då fler arter går att identifiera.

Detta går emot projektet Gröna Solberga: Genom projektet Gröna Solberga försöker Stockholms hem med andra parter skapa en hållbarare stadsdel på olika fronter. En aspekt som fortfarande är aktuellt är att skapa förutsättningar för ett rikt växt- och djurliv. Inga blomsterrabatter, bikupor eller konstgjorda dagvattenlösningar kommer någonsin att kunna ersätta den förlusten av biologisk mångfald som skövlingen av skogen innebär.

Skogen har en lokal klimatpåverkan: Vegetation bidrar genom avdunstningen till en lägre temperatur sommartid, denna effekt är ytterst lokal. Under sommaren 2018 hade vi, som bekant, varmerecord. Vi bor på översta våningen med flera fönster mot skogen. Under den perioden bidrog skogen med märkbar svalka

så att situationen blev uthärdligt. Det är effekt av skogen som inte bör försummas.

Vi måste respektera barnens intressen: Mitt barn har vittnat om den artrikedom som finns i skogen. Det är ett viktigt inslag för en femåring som har reagerat starkt mot att djurens miljö kan komma att förstöras. Detta yttrande gör jag till stor del å hennes vägnar.

dnr 2017-13952- 68, dnr 2017-13952- 77, dnr 2017-13952-78, dnr 2017-13952- 79 (två undertecknade), dnr 2017-13952- 80 (två undertecknade) Identisk med dnr 2017-13952- 66 i avsnitt "övriga, ej sakägare."

dnr 2017-13952-71

Borde få finnas kvar något lite orört grönområde utmed Folkparksvägen med tanke på oss som redan bor här och på de "fyrbenta" djuren, ekorrar och fågellivet med många olika arter. Kallas för Gröna Solberga men efter de senast byggda husen är det inte längre så utan det blir ännu mindre grönområden mellan husen enligt föreslagna planen.

Bättre att stärka kollektivtrafiken mellan Älvsjö-Solberga-Telefonplan än att förstöra de små grönområden som nu finns kvar i Solberga. Både människor och djur behöver ljus och grönska...

dnr 2017-13952-74

Det blir inte bra med dessa lägenheter efter Folkparksvägen!

dnr 2017-13952- 76

Det gäller främst huset med ca 40 lägenheter som planeras ligga på Folkparksvägen mittemot Citrusgårdens förskola. med den byggnationen framför de hus som ligger där nu så blir det både trångt och väldigt mörkt för de som bor där samt att vi tycker att det gamla skogspartiet ska bevaras då det finns flera vackra gamla träd och en viktigt grönområde för djurlivet som vi har inpå husknuten såsom rådjur, ekorrar och fåglar.

Det borde finnas andra platser att planera ett lägenhetshus som inte förstör Solbergas unika grönområden och som inte ligger så extremt nära de befintliga huset som har funnits där sedan ca 50-talet.

dnr 2017-13952- 81 (17 undertecknade), dnr 2017-13952- 82, dnr 2017-13952- 84, dnr 2017-13952- 86, dnr 2017-13952- 90 samt dnr 2017-13952- 94, dnr 2017-13952- 93, dnr 2017-13952- 95, dnr 2017-13952- 96 (två undertecknade), dnr 2017-13952- 98

För att synliggöra helheten begär vi även att detta yttrande ska tillföras handlingarna i ärende för pågående planarbeten:

- Dnr: 2017- 14261. Del av Västberga 1:1 och Solberga 1:1 invid Trätöfeln, 80- 100 bostadsrätter och

- Dnr: 2016- 16476, Västberga 1:1 intill Tåjärnet, 100 + 40 bostäder samt

- Förslag att bygga genomgångslägenheter på "cirkusplatsen" kontrollvägen/Folkparksvägen.

Generella synpunkter: Enligt projektplanen för de två projekten Kristallvägen/Folkparksvägen samt mittemot

Citrusgården/Pliggvägen ska projektet bidra till att utveckla Folkparksvägen till ett "urbant stråk".

I Stockholm stads översiktsplan står dock ingenting om att Folkparksvägen bör utvecklas till ett "urbant stråk". Vilket förmodligen beror på att Folkparksvägen inte räknas som en "överbred gata" såsom ex Bergslagsvägen,

Drottningholmsvägen, Södertäljevägen (som Staden däremot föreslår som "urbana stråk"). Folkparksvägen föreslås inte ens som en "stadsgata". Projekten tycks därmed misstolkat

översiktsplanen. Vad som nämns i översiktsplanen är att "kopplingen" till Älvsjö och Telefonplan är ett prioriterat strategiskt samband som behöver stärkas genom ex

"utveckling" av bostäder och satsningar på det offentliga rummet. Det är viktigt att den stadsutveckling som föreslås skapar flöden och rörelse mellan stadsdelarna." Om man anser att kopplingarna ska stärkas genom ex bostäder så ska dessa alltså strategiskt ligga mellan stadsdelarna och inte inom respektive stadsdel.

Att stärka sammanhållningen mellan stadsdelar kan enligt översiktsplanen också vara "en spännande lekplats, ett fint torg, en matmarknad, en bra restaurang eller en återkommande festival. Även vardagens miljöer som skolor, lekplatser, butiker, bollplaner och odlingslotter är viktiga mötesplatser som med genomtänkt placering kan skapa nya relationer i staden och stärka sammanhållningen mellan stadsdelar". Vi anser även att föreningslivet har en viktig funktion.

Enligt översiktsplanen ska de eventuella nybyggnationerna "eftersträva levande bottenvåningar". Vidare står att

”trygghetsskapande åtgärder ska prioriteras”, dvs. åtgärder som stärker den upplevda känslan av trygghet och trivsel.

Trygghetsskapande åtgärder kopplas oftast samman med brottsförebyggande åtgärder, ökad belysning och satsningar i det offentliga rummet. Trygghetsskapande satsningar skulle kunna vara att utveckla centrumpunkterna Kristalltorget och Klacktorget (med exempelvis affärer, fik, restaurang, frisör, kulturhus, marknader mm) men även tillväxt av grönområden, utveckling av lekparkar och utökning av lokaler för föreningslivet m.m. Vi kan inte se vad syftet är med att skapa ”levande bottenvåningar”. Vi anser istället att man ska utveckla Klacktorget och Kristalltorget. Det finns ingen anledning eller behov att skapa ytterligare ”centrum” längs Folkparksvägen. Vi anser att de planerade byggena snarare minskar förutsättningarna för upplevd trygghet eftersom de bland annat kommer göra så att gatan blir mörkare, trängre och mindre grön. Att placera husen i nära anslutning till gatan med entréer mot gatan är också direkt olämpligt ur bl.a. säkerhetssynpunkt, framförallt för barn boende i husen. Barn kan springa ut på gatan, barn stannar utanför portarna och leker nära gatan, hundar kan springa rakt ut på gatan när de kommer ut ur portarna m.m.

Stockholm växer och fler bostäder behövs, men när är det dags att acceptera att det faktiskt är fullt i ett område? Är det rimligt att ”kila” in nya hus mellan befintliga hus eller bygga nya hus så kompakt, där de egentligen inte på ett hälsosamt sätt får plats (sänker livskvalité för de boende) och där husen rent estetiskt förstör karaktären och det höga kulturhistoriska värdet i området? Är det en rättighet att bo inom ett visst avstånd från Stockholm city? Om man fortsatt hävdar varje människas rätt att bo just här, kommer livskvaliteten att försämrats för de som redan bor här. För livskvalitet behövs bl.a. grönområden utspritt med jämna mellanrum, inte enbart de stora skogarna och inte enbart anlagda parkstråk med planerade träd eller förgårdsmarksplanteringar.

Vi behöver också dagsljus. Med förtätningen av den kaliber som planeras för Folkparksvägen kommer vägen bli mörk och skuggig. Instängda gator får sämre luftkvaliteten vilket de boende i Solberga redan påverkas negativt av. Husen planeras ligga enbart några meter från trottoaren (likt de nya husen vid gamla Solberga bollplan), vilket kommer göra gatan trång. Gatan är inte tillräckligt bred för att då släppa ner dagsljuset, vilket kommer göra den mörk och därmed minskar bl.a. upplevelsen av trygghet. Som planen ser ut nu finns det inte heller något utrymme att lämna träd framför nybyggena, vilket kommer att skapa ett betongliknande koncept, något som inte

anses trivsamt och det är inte heller ett karaktärsdrag för Solberga. Möjligheterna att se grönt och skog kommer tillslut inte längre finnas från Folkparksvägen.

"Vi tittar överallt i stan och vi ser att Folkparksvägen har luckor" har Elin Borglund, projektledare på exploateringskontoret sagt. Är det fel att ett område har "luckor"? Vi, tillsammans med fler medborgare i stadsdelen anser att det är just "luckorna" och framförallt de gröna "luckorna" i ett bostadsområde som skapar en känsla av att inte vara instängd, mer luft, mer ljus, mer färg, trivsel, trygghet, lugn, rekreation m.m.

Helhetsperspektiv och hälsa: Förtätningen av Solberga har redan pågått under längre tid. Vi anser att man inte tagit hänsyn till helhetsperspektivet i planeringen av nya bostäder. De olika projekten verkar ha dålig kännedom om omkringliggande projekt. Det är inte demokrati att presentera varje nybyggnation för sig, vilket också borde strida mot Plan- och bygglagen (2010:900). Vi begär att samtliga planerade nybyggnationer även de som beslutats men inte påbörjats ingår i handlingarna så att alla inklusive de politiker som ska ta beslut om detaljplan ges möjlighet att se helheten.

Området och de boende i området behöver få en frist mellan byggperioderna. Det blir olidligt både för människor och djur att bo mitt i en byggarbetsplats år ut och år in i den kaos som följer (buller, trafikkaos, damm, olycksrisk, tung trafik, mer trafik, försämrade parkeringsmöjligheter m.m.). Utöver det som redan byggts under en konstantperiod (se exempel nedan), kommer nya redan beslutade byggen på andra sidan Kristallvägen/ Folkparksvägen påbörjas hösten 2019. Dessa hus beräknas vara inflyttningsbara 2021. Direkt efter, om dessa planer går i lås, så påbörjas omfattande byggen av tre nya hus på andra sidan Kristallvägen. Inte att förglömma att de boende just här precis genomgått en byggfas av nybyggen på Rubinvägen, Kristallvägen 158A, vid gamla Solberga bollplan och bygget av cykelbanan de senaste åren. Om dessutom den senaste planen med de 165 genomgångslägenheterna, som Stockholms hem planerar nedanför Kristalltorget i hörnet Folkparksvägen/Kontrollvägen, går igenom. Hur blir det då? De boende i området har påverkats av fler byggen än dessa under senare tid (se nedan). Hur länge orkar en människa bo, leva, trivas, utvecklas och må bra under sådana omständigheter? Det finns forskning på hur långvarig stress, bullerpåverkan mm. påverkar människors hälsa, välmående och livskvalitet. Projekten har inte beaktat detta.

Utöver dessa projekt kommer även en avloppstunnel byggas under Solbergaskogen och vidare genom Solberga. Tunneln ska gå från Stockholmsmässan i Älvsjö via Solberga och Midsommarkransen vidare till Liljeholmen, söder om sjön Trekanten. Där ska röret kopplas ihop med den nya avloppsledningen som planeras mellan Bromma och Henriksdals reningsverk i Nacka, som börjar att byggas i januari 2020. En 750 meter lång arbetstunnel, för att komma in till den stora tunneln, byggs under Solbergaskogen. Entrén kommer att ligga i skogen, nära korsningen Kontrollvägen/Diamantbacken. Där kommer också bergmassorna som blir efter att man borrar och sprängt fram nya tunneln, forslas ut och transporteras bort på lastbil. Antalet transporter kommer vara 20 till 60 per dag och varje lastbil innebär två fordonsrörelser, till och från tunnelmynningen. Totalt ska 330 000 ton berg fraktas bort. Byggstart 2020 uppges och tunnels beräknas ta 4 år att bygga. Tunnelbygget kommer att påverka hela Solberga i allra högsta grad. Hur mycket sprängningar samtidigt och under hur lång period klarar husen, djuren, människor och naturen? Projekten måste givetvis ta hänsyn till detta och hur andra byggplaner i området påverkar och redan har påverkat medborgarna, trafik, natur och djur. Det går inte att konstant under så lång tid bygga i ett och samma stadsdelsområde.

Vidare måste barnen ha en trygg och säker väg till skolan. Den höga belastningen av tung trafik, morgon och kväll på Folkparksvägen kommer fortgå ytterligare år framöver. Dessutom kommer åter igen långa köer bildas på Folkparksvägen under morgon och eftermiddag/kväll, vilket är den tid då barnen rör sig i området. Vid två av busstationerna kan dessutom inga bilar köra förbi. Projektet har inte presenterat hur detta ska lösas.

Enligt 5 § plan- och bygglagen ska, vid planläggning och i ärenden om bygglov eller förhandsbesked enligt denna lag ska bebyggelse och byggnadsverk lokaliseras till mark som är lämpad för ändamålet med hänsyn till människors hälsa och säkerhet.

Vi anser inte att projekten följer detta. Se mer om säkerhet och trygghet nedan.

Exempel på genomförda byggen under senare tid:

- 4 (102 lägenheter) punkthus på Rubinvägen (byggproduktion 2013- 2015)
- 3 (374 lägenheter) hus på Folkparksvägen vid Klacktorget, adress: Sulvägen (byggproduktion 2007- 2009)

- Fler hus på Solberga gamla bollplan (2016- 2019)
 - Nya Solberga bollplan (2015- 2016)
 - 1 hus Sulvägen 74- 78 (2006- 2008)
 - 1 hus Kristallvägen 158A/Folkparksvägen (2006- 2008)
 - Cykelbanan (som förövrigt inte är säker att cykla på då man på fler ställen behöver cykla ner på vägbanan och korsa vägen på flera ställen).
- Kommer att byggas (redan beslutade byggen):
- Skogspartiet korsningen Folkparksvägen och Kristallvägen, ska Stockholmshem bygga två bostadshus med sammanlagt 80 bostäder. Bygget ska starta hösten 2019, inflyttning 2021.
 - Grönpartiet längs med Diamantbacken och Kristallvägen, nära Solbergaskogen ska Peab bygga 3 bostadshus med 118 lägenheter.
- Förslag ute på remiss:
- Skogspartiet mittemot E4baren hörnet Kristallvägen/Folkparksvägen (på andra sidan Kristallvägen där de beslutade lägenheterna kommer att ligga, planeras ytterligare två hus med 90 lägenheter.
 - På Kristallvägen i samma hörn planeras ytterligare ett hus.
 - En grönyta, med infart från Kristallvägen, anläggs asfalt för parkeringsplatser.
 - Skogspartiet cirka 500 meter söderut på Folkparksvägen, mittemot Citrusgårdens förskola, föreslås ett hus med 40 lägenheter.
 - En grönyta mellan detta hus och befintligt hus på Sulvägen 76- 78 anläggs med asfalt för parkering .
- Utöver dessa planeras ytterligare hus:
- På skogsplätten korsningen mellan Folkparksvägen och Sandalmakarbacken, framför Apelsinhusen planeras fyra 6 våningshus, 80- 100 bostäder.
 - Gräsytan vid Kontrollvägen/Folkparksvägen planeras genomgångsbostäder 165 lägenheter
 - Skogsområdet nära kyrkogården (Toffelbacken) planeras 100+40 lägenheter. Detaljplanen planeras gå ut på samråd i mitten av 2020.
- Grönområden/områdets karaktär
- Solberga marknadsförs, i diverse marknadsföringsmaterial, som ett "grönt och lummigt område". Om Solberga förtätas enligt förslagen kommer Solbergas karaktär förvanskas, då bl.a. upplevelsena av ett "grönt och lummigt område" uteblir.
- Stockholms översiktsplan anger att: "Gröna områden bidrar i än högre grad till en sammanhängande stad. Det gröna

promenad- och cykelvägnätet kompletterar gator och stadsrum och erbjuder alternativ för rörelser i staden. Att ta tillvara kvaliteterna i det gröna är en självklar del i stadsbyggandet. Staden behöver utveckla ett nätverk av grönska och vattenytor som utjämnar temperaturer och ökar motståndskraften mot översvämningar. Grönska och vatten har stor betydelse för stadens tålighet och för invånarnas livskvalitet och hälsa. Med sin stora artrikedom bidrar de gröna och blå miljöerna med många viktiga ekosystemtjänster, som exempelvis dagvattenrening. Lokalt har också det finmaskiga nätverket av mindre parker, natur- och vattenområden, gröna bostadsgårdar, villaträdgårdar, gatuträd och planteringar, samt grönska på väggar och tak, betydelse för många ekosystemtjänster. En utgångspunkt för stadsbyggandet är att stärka grönstrukturen ". En förtätning av den föreslagna karaktären där grönytor istället byggs bort är alltså raka motsatsen än det som anges ovan. De föreslagna projektens detaljplan anger att: "träd och naturmark sparas i så stor utsträckning som möjligt mellan den nya och den befintliga bebyggelsen. Både för att anknyta till Solbergas karaktär av "hus i park" och för att behålla möjligheter till rekreation på och intill den egna bostadsgården". Byggs husen så nära vägen så att träd inte kan sparas framför kommer varken gång- eller cykelväg längs gatan bli grön. Om husen placeras på det avstånd från Folkparksvägen som föreslås kommer grön/naturområdet kapslas in och inte vara synligt eller tillgängligt från Folkparksvägen. Ytan blir inte öppen för andra än de boende i de fastigheterna som ligger runt den natur som avses sparas. Solbergas karaktär kommer inte att bevaras då upplevelserna av ett "grönt och lummigt område" uteblir. Om husen placeras där de föreslås kommer upplevelsen "hus i park" utebli. Det korrekta uttrycket blir istället "Liten park osynligt bakom hus". Stora skogspartier planeras, och har redan i stor mån, avverkas längs Folkparksvägen till förmån för nyproduktion. Detta har kapat den gröna infrastrukturen som löpte genom Solberga. Stora delar av växter och djurs spridningsvägar och korridorer har redan försvunnit. Vi begär att de återstående grönområden med dess tillhörande närverk bevaras. Den gröna infrastrukturen behöver snarare återställas då den också en viktig del av skyddet mot de förväntade effekterna av den globala uppvärmningen. Utöver ovan nämnda är Solberga hårt ansatt av närliggande E4:an. Både i form av konstant brus, buller och föroreningar m.m. Detta påverkar redan medborgarnas hälsa. Det tränger in sot i lägenheterna m.m. Det betyder att vartenda träd, skogsdunge och grön yta är extremt viktiga för hela Solberga.

Området behöver snarare förstärkas av fler grönytor, skogsdungar och träd. Utöver att "rena" luften fungerar de gröna områdena och träden också som bullerbarriärer. Det säger sig själv att bullernivån kommer att öka i takt med träd som avverkas. Projekten har inte redogjort för hur detta ska kompenseras.

Arkitektur och kulturvärden: Översiktsplanen anger att: "De val som görs genom arkitekturen påverkar människorna i Stockholm för lång tid framöver och blir en del av det framtida kulturarvet. Därför är det viktigt att diskussionen om arkitektonisk idé och kvalitet i alla skalor genomsyrar hela stadsbyggnadsprocessen, att det är en bärande del av den dialog och det samspel som pågår mellan medborgare och stadsbyggnadsaktörer. Stockholms stad ska verka för diskussion kring stadens utveckling och arkitektur genom att ta del av medborgarnas perspektiv och samverka med forskning och näringsliv. Samspelet mellan naturlandskapet och bebyggelsen är ett av Stockholms viktiga karaktärsdrag. Nya byggnader, till och påbyggnader ska på ett medvetet sätt beakta och utveckla stadsdelens särart, förhållandet till topografi, platsens utblickar samt kopplingar mot vattnet och de gröna rummen. De byggnader som syns i dagens stadssiluett visar vilka värden som varit viktiga under stadens framväxt. Projekt som avviker från etablerad höjd ska vara av stort allmänt intresse och medvetet placeras utifrån sitt symbolvärde och sin påverkan på stadens framtida siluett. Vid stora förändringar ska en stads- och kulturmiljöanalys belysa projektets påverkan på staden som helhet tillsammans med andra planerade eller pågående förändringar". Enligt översiktsplanen ska också "kulturvärden tas tillvara. Stadsbyggandet ska ta sin utgångspunkt i kunskap om stadsdelarnas olika karaktär, hur de samspelar med landskapets förutsättningar, deras olika stadsplanemönster och hustyper. Ett medvetet förhållningssätt till befintliga kvaliteter är därför en förutsättning vid tillägg och omvandlingar. Ny bebyggelse, ändringar och tillägg i befintliga miljöer ska utföras omsorgsfullt, med konsekventa karaktärsdrag och genomarbetade detaljer grundade på en gedigen analys". Vi anser inte att projektet eller tidigare projekt beaktat detta. Projekten menar att man anpassat husens höjd och utformning till den omgivande 50- talsbebyggelsen. Det kan vi inte se eftersom husen bl.a. planeras byggas 4- 5 våningar höga, med annan arkitektur än husen av särskilt höga kulturvärden. Husen föreslås också placeras (våldigt nära befintliga byggnader, med entréer mot

och väldigt nära gatan) på ett sätt som kommer att förändra områdets karaktär väsentligt. Övrig nyproduktion i området har inte heller tagit hänsyn till detta, både till placering, färg, höjd och form (en del hus är värre än andra). Detaljplanen uppger att byggnaderna planeras något indragna från gatan för att möjliggöra grön förgårdsmark mot gatan vilket projektet påstår är karaktärsdrag för området. Vi vill belysa att det inte är Solbergas karaktärsdrag. Solbergas karaktärsdrag är att entréerna placeras långt från gatan och att de ligger 10- 20 m från Folkparksvägen med mycket naturlig växtlighet framför och runt husen. Som projektet i den föreslagna detaljplanen också uppger: "Stadsbilden inom och kring planområdet utgörs av hus i park, vilket är tidstypiskt för 1950- talet". Det tidstypiska klassas alltså som ett kulturhistoriskt arv. Enligt projektets egna beskrivning ligger "planområdet i anslutning till bebyggelse som har särskilda kulturhistoriska värden och är grönklassade enligt stadsmuseets klassificering".

En grönklassning är näst högsta gradens klassning av kulturhistoriskt värde. Vi kan inte förstå hur man kan bygga eller planera och bygga längs Folkparksvägen när större delen av Solberga är klassat ha ett särskilt högt kulturhistoriskt värde, vilket enligt Stadsmuseet betyder att bebyggelsen och området i stort är särskilt värdefull från historisk, kulturhistorisk, miljömässig och konstnärlig synpunkt.

Vi kan inte heller förstå hur projekten kan mena att de föreslagna husen och dess placering (samt även de redan beslutade byggena, de framtida planerade byggena och de hus som byggts under senare tid) anpassats till omgivande kulturhistoriska värdefulla bebyggelse. Vi vill erinra om att det enligt Plan- och bygglagen är förbjudet att förvanska särskilt kulturhistoriskt värdefull bebyggelse. Enligt 1 §

Kulturmiljölagen (1988:950) är det en nationell angelägenhet att skydda och vårda kulturmiljön. Ansvaret för kulturmiljön delas av alla. Såväl enskilda som myndigheter ska visa hänsyn och aktsamhet mot kulturmiljön. Den som planerar eller utför ett arbete ska se till att skador på kulturmiljön undviks eller begränsas. Enligt riksantikvarieämbetet får man inte förändra området på sådant sätt att det kulturhistoriska värdet minskar. Vi anser att planerna om att förtäta Solberga strider mot gällande lagstiftning då det kommer minska de kulturhistoriska värdena i området. Vidare kan skyddet för parkmark innebära att träd och annan vegetation inte får tas bort och att växtligheten ska skötas på ett visst sätt. Projekten och omkringliggande projekt planerar att röja bort stora delar av vegetationen. Vidare byggs de lummiga successivt bort, som är karakteristiskt för Solberga. Husen planeras också mycket tätt

och mycket nära nuvarande bebyggelse. Om man förtätar Solberga vidare så kommer de historiska arvet med dess höga kulturvärden att drunkna och uppslukas helt. Översiktsplanen uppger att: " mindre omfattande stadsbyggnadsinsatser ska ses ur ett helhetsperspektiv, så att inte framtida mer omfattande stadsbyggnadsinsatser försvåras". Vi undrar på vilket sätt projektet beaktat detta? Vi anser att husens placering, så pass nära Folkparksvägen förhindrar framtida strategiska stadsbyggnadsinsatser så som exempelvis utbyggnad av kollektivtrafik. Även gatu- och fastighetskontoret ansåg 2005 att det är angeläget att utrymmen för eventuell framtida utbyggnad av vägen ska säkras.

Planeringsinriktningar: Utifrån planeringsinriktningarna som anges i översiktsplanen så anser vi bland annat att:

- byggelse och grönstruktur inte kommer att samspela och ger förutsättningar för goda boendemiljöer.
 - projektet bidrar inte positivt till omgivande stadsdel och samspelar inte med sin närmiljö.
 - projektet har inte beaktat läget i stadsdelen med utgångspunkt från topografi, utblickar och kontakt med det gröna,
 - projektet har inte planerat så att mötet mellan byggnaderna tagits tillvara så att de berikar varandra (genom bl.a. att kila in hus på så sätt att ljus inte kommer mellan, känsla av att vara instängd uppstår, utsikt blockeras, husens arkitektur och höjd inte passar i områdets karaktär mm).
 - projektet har inte värnat om det primära vägnätets framkomlighet, särskilt för kollektivtrafik och nyttotrafik vid byggnationsfasen.
 - Projektet har inte stärkt eller planerat upprätthålla grön infrastruktur med rik biologisk mångfald (snarare tvärt om då de gröna länkarna i området antingen tas bort och isoleras från andra gröna ytor).
 - projektet har inte ett helhetsperspektiv
 - projektet har inte tagit hänsyn till områdets karaktär
 - projektens planer gör att det uppstår olägenheter för människors hälsa med hänsyn till buller och luftföroreningar.
 - vidare så har inte projektet särskilt beaktat barns utomhusmiljö med hänsyn till luft, buller, trygghet och säkerhet.
- Vidare har projektet inte beaktat trivselen och hälsa för människor, djur och natur.

Vi anser att projekten har inte alls omhändertaget barnperspektivet i planeringen.

Övrigt: Enligt översiktsplanen ska: ”nya planer för området förankras med stockholmarna, och nya idéer och perspektiv tas tillvara. Det är angeläget att fortsätta ha en nära dialog med stockholmarna om innehållet i och förvaltningen av befintliga och nya grönområden”. Enligt kap.2, 1 § plan- och bygglagen ska vid prövningen av planläggning av mark och vatten och om byggande hänsyn tas till både allmänna och enskilda intressen. Vi hoppas att ni tar till er av medborgarnas synpunkter och önskemål. Vad som görs kan inte göras ogjort.

Om ni trots detta beslutar att bygga ytterligare i Solberga har vi ytterligare synpunkter på detaljplanen.

Utifrån säkerhet och kultur- och naturvärden ska entréerna ligga på baksidan, även så balkongerna. Balkonger ut mot gatan utsätter de boende för mycket trafik och avgaser. Vi begär att husen inte placeras stå så nära Folkparksvägen som uppges i planen av skäl som framförts ovan. De kan inte heller placeras så nära befintlig bebyggelse. Utöver vad som nämns ovan så minskar upplevelsen av trygghet om man går igenom en tät kompakt bebyggelse med begränsat utrymme mellan och runt husen. Planen för huset vid Pliggvägen (mittemot Citrusgården) planeras alldeles för nära det relativt nybyggda huset på Sulvägen 76- 78 och bakomliggande hus. Parkeringsplatserna som planeras för det huset upptar dessutom ytterligare grönyta och ligger ännu närmare gaveln på huset Sulvägen 76- 78. De tre husen som planeras på Kristallvägen/Sulvägen är också för nära befintliga hus. Dessutom planeras de nya husen alldeles för komprimerat vilket kommer dra ner det estetiska intrycket av området. Det blir för trångt och betonglikt. Det är två hus för mycket. Även här föreslås att asfaltera grönyta till parkering. Husen ska inte heller byggas högre än tre våningar. Om Solberga förtätas ytterligare kommer utrymme saknas för framtida behov såsom lokaler för föreningslivet, nya skolor, förskolor m.m. Projekten har inte beaktat detta. De planerade byggnationerna, tillsammans med de nybyggen som tillkommit på Folkparksvägen under senare tid, kommer att förvandla Folkparksvägen till en betonggata, något som vi kraftigt avvisar. De särskilt höga kulturhistoriska värden som löper längs den idag välkomnande Folkparksvägen kommer att försvinna.

Parkering: Som Gatu- och fastighetskontoret konstaterade redan 2005 (dnr: 04- 511- 778, dnr: 05- 512- 142) innan flertalet av nybyggnationerna tillkommit, så var det redan då svåra parkeringsförhållanden inom stadsdelen Solberga. Av

trafik- och gatumiljöplanen för området framgick redan då att samtliga lokalgator i Solberga var fullt ianspråkta för boendeparkering. Gatu- och fastighetskontoret konstaterade att förluster av gatuparkering med den nya bebyggelsen kommer att skapa allvarliga parkeringsproblem för befintliga boende i området. Flera bostäder som planerades då, är idag redan byggda utan att förlusten av P-platsen kompenseras. Detta, samt att Solberga idag har fler nyinflyttade i området, har gjort att parkeringssituationen är än allvarligare idag. Det är därför av stor vikt att de parkeringsmöjligheter som finns idag inte minskar. Eventuella nya P-platser som anläggs ska läggas under de nya planerade husen för att minska påverkan på grönyta. Om parkeringsplatser byggs på grönyta eller på väg där man kan parkera idag (ex återvändsgatan på Kristallvägen) ska dessa tillföras kösystemet för Stockholms hems hyresgäster (dvs. de som bott längst som hyresgäst i området har förtur). Vi förutsätter att omkringliggande vägar där husen planeras behåller de allmänna gatuparkeringarna, ex. utanför det planerade huset mitt emot Citrusgården.

Slutsats: Vi kan inte se något annat utrymme för nybyggnation i Solberga, än på gräsängen Folkparksvägen/Kontrollvägen.

Avslutningsvis: Vi begär att detaljplanen görs om då den saknar stora delar av relevant information som nämns ovan. Bl.a. saknas illustrationer och ritningar över de planerade husen och parkeringarna, det saknas information om hur mycket, och vad för grönyta som ska avverkas och hur mycket som ska bevaras. Planen redogör inte alls för vilka förluster som uppstår i natur och rekreationsvärden när skogspartierna avverkas. Vi begär att en miljöbedömning ska göras tillsammans med studier om hur de boendes hälsa, välmående och livskvalitet påverkas av allt det som nämnts ovan. Särskild vikt ska läggas på barnen som bor i området. Hur deras välmående, hälsa och utveckling påverkas av tidigare byggen, nuvarande byggen och framtida byggen. Barn som snart spenderat hela sin barndom i ett område där det byggs konstant. Vi begär även att man ytterligare ska utreda hur framtida nybyggen med tillhörande minskning av grönytor, träd m.m. kommer att påverka luft, bullernivå, djur, människor och natur i området. Vi utgår från att stadsdelskontoret skickat ut förslaget på remiss och begärt in yttranden från bl.a. omkringliggande kommuner, stadsdelsnämnden och närliggande stadsdelsnämnder, hyresgästföreningen, berörda myndigheter, länsstyrelsen, naturorganisationer, kulturorganisationer,

Riksantikvarieämbetet, stadsmuseet, lokala föreningslivet och övriga berörda instanser.

dnr 2017-13952-105

Denna planen kommer att förstöra grönområden där bland annat hacksått häckar och rådjur föder sina kid. Utöver det försämrar luftkvaliteten och förutsättningarna för natur och djur att överleva. Det i sig ger sämre boendemiljö. Dessutom har Solberga dom senaste 5 åren ökat sin flerbostadshus med 38, 2% (2014-2018) att jämföra med hela Stockholm kommun där motsvarande siffra är 5,8 %. Stoppa överexploateringen.

dnr 2017-13952-108 och dnr 2017-13952-113

Nej till bygget bakom Sulvägen 70. Det bor redan massa olika arter där som har rätt att finnas. Människan kan inte bestämma utan tänka på andra arter och natur. Det kommer bli trångt och inte trivsamt.

Dnr 2017-13952-113: Är absolut emot förslaget- Det är inte bara människan som ska ta plats och finnas och vi tycker vi ska bevara det unika med Solberga och dess grönska. Många som bor här har utekatter och hundar och har inget emot andra djurarter som rådjur, hare och olika hackspettar som vistas bakom vårt hus. Skogen är full av liv och ekorrar som bor där. Floran är bra och människor som bor så nära staden så att den dåliga luften filtreras. Såg på eran ritningar att ni skulle låta några små träd stå kvar (för syns skull) pga att det stora inte kan anpassa sig så bra till den nya miljön och att ni skulle kompensera det med lite fågelholkar. Vilket hån mot naturen som vi är en del av och behöver.

Bygg ut stan istället för att ställa husen på varandra. Naturen måste finnas där emellan. Vi är en del av den inte separerade från den. Det gör oss olyckliga. Vi tycker om att se rådjuren runt husknuten och ekorrar som springer på husväggen, fåglar som kvittrar osv. Träden de stora är jätteviktiga för oss pga blad annat luften och de djur som bor i dem. Bygg på platser det inte redan bor levande ting och träd. Det finns massor sådana platser. Åt Solberga fortsätta leva.

dnr 2017-13952-112 och dnr 2017-13952-113

Tycker inte ni skal bygga bakom Sulvägen 70 pga dels allt oväsen under byggnationen men främst pga att de gröna områdena behövs. Vi har flera olika djurarter som lever i våran skog som redan bor där. 3 olika hackspett, ekorrar med mera. Förstör inte mer här. Luften kommer bli mycket sämre. Vi kommer stirra in i en husvägg. Låt rådjuren vara kvar. Dom har varit här längre än oss.

Övriga, ej sakägare/organisationer

Älvsjö Miljöråd (dnr 2017-13952-114)

Vi har närmare granskat förutsättningarna för den av staden planerade nybyggnationen utmed Folkparksvägen i Solberga på fastigheterna Snabelskon 7 samt Rosenstenen 1.1 och då kommit fram till följande ställningstagande.

1. Nytt samråd behövs.

De sju organisationerna som bildar Älvsjö Miljöråd anser att Stockholms stad måste återkomma med ett nytt bättre samråd där den nu aktuella exploateringen på fastigheten Snabelskon 7 och Rosenstenen 1.1 sätts in i sitt sammanhang.

Med det menar vi att det åligger Stockholms stad att presentera samtliga exploateringsprojekt, planerade och påbörjade utmed Folkparksvägen och på övriga platser i stadsdelen Solberga, så att medborgarna och de direkt berörda sakägarna kan bedöma Snabelskon och Rosenstenen utifrån de totala exploateringstrycket i området. Detta är det enda rimliga tillvägagångssättet om man menar allvar med medborgarinflytande.

Älvsjö Miljöråd ställer sig därför bakom de boendes krav om att samrådet måste ogiltigförklaras. De ansvariga tjänstemännen från Stadsbyggnadskontoret som höll i själva samrådsmötet kunde inte ge svar på de boendes frågor och hela samrådet gav ett mycket splittrat intryck. En övergripande presentation av det totala exploateringstrycket gavs alltså inte vilket är en stor brist. Istället väljer staden att fragmentisera presentationen och presentera projekt för projekt vilket försvårar bedömningen.

2. Exploateringen leder till betydande miljöpåverkan!

Vi delar inte stadens uppfattning om att byggnationen på Snabelskon 7 samt Rosenstenen 1:1 inte skulle utgöra en betydande miljöpåverkan. Det är precis tvärtom! All planerad exploatering i stadsdelen Solberga skall ske genom att naturmark, park- och grönstråk i direkt anslutning till befintliga huskroppar tas i anspråk för nybyggnation. Den totala förlusten av naturmark är omfattande och av ekologisk betydelse. Påverkan på de boendes fysiska närmiljö är dessutom omfattande! Vi talar här om försämrad livskvalite, ökat buller samt ökad insyn. Detta är ingen god samhällsplanering, en fråga vi skall återkomma till längre ner i skrivelsen.

De två naturområden som detta samråd handlar om berör direkt ekologiskt viktiga grönstråk och grönstrukturer med påverkan utanför själva planområdet. Förlusten av ytterligare träd och grönska i Solberga kan och bör därför analyseras utifrån det sammanlagda antalet planerade exploateringar. Vi vill först som sist understryka att de gröna korridorerna som idag inramar stora delar av bebyggelsen i Solberga har sitt ursprung i den skyddsvärda och artrika Solbergaskogen.

Kontakten med skogens myllrande liv sträcker sig i många fall ända in bland husen i Solberga och utgör ett mycket välkommet inslag i de boendes livskvalite.

Trädbeståndet består även i bostadskvarteren av äldre trädindivider i åldern 100 - 300 år (främst tall). Det är alltså inte vilka träd som helst som nu hotas av avverkning! Tallar med talticka och ett stort antal hålträd har identifierats på fastigheten xxxx. Sammantaget har exploateringsområdena betydelse för stadens mål att värna den biologiska mångfalden, något som poängteras i stadens egna mål- och styrdokument samt i Parkplanen för Älvsjö.

3. Nya fördjupade naturvärdesinventeringar behövs!

Vi ställer oss mycket tveksamma till de två inventeringar som utförts av bolaget Conec på uppdrag av stadsbyggnadskontoret. De har genomförts i oktober månad (!) vilket i sig försvagar artunderlaget väsentligt. Det kan knappast anses seriöst att ett fältbesök i oktober månad skulle få utgöra underlag för en naturvärdesbedömning i ett så pass rikt område som detta i direkt anslutning till själva Solbergaskogen. (gäller speciellt Rosenstenen 1:1). Älvsjö Miljöråd ställer därför ett krav på en ny fördjupad inventering av naturvärdena.

Ett fältbesök genomfördes av medlemmar i Älvsjö Miljöråd och Stockholms naturskyddsförening den 1/5 2019 för att på plats kontrollera hur väl Conec utfört sitt uppdrag. Detta besök gav direkt en betydligt större artlista både vad det gäller arter träd, buskar och örter. Våra observationer har sedan kompletterats av två mycket duktiga ornitologer, paret Judit och Graham Brodie boende i Solberga. Resultatet från dessa översiktliga naturvärdesinventeringar visar tydligt områdets höga kvaliteer och betydelse för den biologiska mångfalden. Se bilaga 1. Fågelobservationer Toffelbacken - Apelsinlunden - Folkparksvägen under 2019. / Graham Brodie
Bilaga 2. Översiktlig artinventering på Rosenstenen 1:1, 1/5 2019.

4. Växande utdöendeskuld.

De nu planerade (och ännu ej redovisade) exploateringarna längs med Folkparksvägen kommer utan tvivel att kapa av och kraftigt försvaga flera viktiga spridningskorridorer som idag finns dels genom själva bostadsområdets grönska dels från och till Solbergaskogen. Exploateringarna medför stora ingrepp och förluster av äldre naturvärdesträd och buskbestånd vilket på sikt kommer att leda till en växande utdöendeskuld i hela området och i själva Solbergaskogen. Det betyder att dagens artrikedom inte kommer att kunna bestå på längre sikt eftersom staden genom dålig planering förstör kontakten mellan olika naturområden i Solberga och därmed isoleras de olika djur- och växtarterna från varandra. Vissa arter kan leva kvar en längre tid men när de väl försvinner kommer inga nya när naturmarkens korridorer och stråk är borta. Detta är ett exempel på dålig samhällsplanering i strid med Stockholms stads egna mål och styrdokument på miljöområdet! Det är knappas några nya kunskaper vi återoppar här utan fakta i målet är väl kända och dokumenterade av ekologer och biologer sedan lång tid. Varför arbetar då Stockholms stad med en så dåligt genomförd miljöanpassning i sitt byggande? De två förslagen till exploatering vid Snabelskon och Rosenstenen bör av miljö och klimatskäl helt utgå.

5. Skadan är större än samhällsnyttan.

Älvsjö Miljöråd anser att den ekologiska skadan som uppstår av förtätningen på Snabelskon och Rosenstenen är större än samhällsnyttan. Tar vi sedan hänsyn till alla de

exploateringsplaner som ligger i sin linda gällande Folkparksvägen och Toffelbacken handlar det om en omvandling av hela Solberga där inte bara skadan drabbar de ekologiska sambanden utan också en mer eller mindre total förstörelse av de arkitektoniska och kulturhistoriska miljöerna som utmärker denna stadsdel ritad av Erik Glemme. Stadsmuseeförvaltningen har i sin utförda inventering 2005 klassat Solberga somxxxxxx. Vi anser att Stockholms stad i sin planering skall utgå från de kulturmiljö- och naturvärden som redan identifierats när det gäller förvaltningen av Solbergas unika boendemiljö. Det är ingenting annat än dålig samhällsplanering att förstöra boendemiljön för de som redan bor i Solberga genom en hänsynslös förtätning som skapar skugga, förstörda utsikter och förluster av trivsel, ökad insyn, dåligt placerade parkeringsplatser utmed befintliga huskroppar där boende tom förlorar sina skyddade uteplatser. Förslaget till förtätning drivs fram utan en helhetsplanering för utökad service, skolor och redan bristande kollektivtrafik. Stockholms stad bryter här mot ett av riksdagens viktiga miljömål, det som listas under rubriken "God bebyggd miljö". Det är enligt vår mening inte acceptabelt att staden genom sin fackförvaltning Stadsbyggnadskontoret driver projekt som leder till försämrad boendemiljö utan hänsyn till de värden som vi nämnt i detta stycke.

6. Exemplet kvarteret Karneolen, Solberga - detaljplanen följs inte!

I samband med detta samrådsyttrande har flera boende i Solberga slagit larm om att Stockholms hem nu inlett arbetet i kvarteret Karneolen utan att följa den antagna detaljplanen! Trots vad som anges i textavsnittet nedan om hänsyn till naturmarkens trädbestånd har i stort sett samtliga träd på tomtmarken avverkats! Efter kontroll på platsen kan vi konstatera att ett antal värdefulla ekar avverkats och att det inte går att se någonting av de skydd som de värdefulla träden skulle omfattas av. Här ser vi ett typexempel från verklighetens exploatering som så ofta skiljer sig från skivbordets planer. Kontroll och uppföljning från stadens sida är så långt vi kunnat kontrollera obefintlig. Byggherrarna agerar utan risk för efterföljder.

Citat ur detaljplanen för Karneolen:

"De nya byggnaderna kommer orientera sig längs gatorna och en bostadsgård med sparad natur vänder sig mot söder inne i kvarteret." Karaktärsträd, berg i dagen och naturmark ska bevaras i så stor utsträckning som möjligt. Ny bebyggelse placeras så att ingrep i grönyta blir så litet som möjligt". "De värdefulla träden inom planområdet består av två tallar och fyra ekar. Strax väster om planområdet finns en värdefull ek och två värdefulla tallar. I hörnan Folkparksvägen/Kristallvägen står en grupp karaktärsfulla lönnar". "En stor skogsek har avgränsat planområdet och bebyggelsens utbredning i väster. Det är viktigt att rotsystemet beaktas(lika stort i utbredning som kronan) och att marken runt eken inte får kompakteras (tryckas i hop) eller förstöras på annat sätt". "En stor tall står inom förgårdsmarken in till entrén till parkeringen och gården vid Kristallvägen. Bevarandevärde av detta träd har varit styrande i placeringen av den nya parkeringsplatsen, (planbestämmelse 1)" .

"På innegården ska en stor skogsek bevaras".

Efter en sammanvägning av natur- och kulturmiljövärdena i Solbergas bostadskvarter och naturområden anser Älvsjö Miljöråd att de båda föreslagna exploateringarna måste stoppas. Bevarandevärdet av den befintliga bostadsmiljön med dess gröna struktur och spridningskorridorer överstiger flerfaldigt samhällsnyttan av de tillkomna bostäderna. Det är helt enkelt färdigbyggt i Solberga om staden menar allvar med en god samhällsplanering och en utveckling av Stockholm som en klimat, miljö och ekologiskt anpassad stad. Solbergaskogens kontakt med trädgårdsstaden i väster försvåras nu avsevärt genom byggnationen på Kabelverket och kring Kämpetorpsskolan där man i stort sett byggt en mur mot Älvsjövägen och trädgårdsstaden. En mur som omöjliggör spridning av arter denna väg in i Solbergaskogen. Befintliga spridningsvägar är av stor betydelse mellan Solbergaskogen och de östra delarna av Solberga. Därför kan inte de föreslagna exploateringarna accepteras.

dnr 2017-13952- 43

Min fru och jag är helt och hållet positiva till den planerade nybyggnationen. Mer människor får chansen att bo i detta trevliga område och det blir en allmänt tryggare känsla i området av att slippa passera en mörk dunge längs vägen om

man går om kvällen. Och grönområden är vi ju redan bortskämda med.

Hade jättegärna sett att det kommit till någon typ av näringsverksamhet på gatuplan för att ha mer alternativ till de eftersatta / nedgångna torgen i området. Kanske till och med något café vilket man idag behöver bege sig till centrala Älvsjö eller Kransen för.

dnr 2017-13952- 44

Idag fick jag information om att det föreslås att byggas lägenhetshus på två platser längs Folkparksvägen. Jag tycker det är en jättebra idé! Men bygg hyresrätter. Det finns för få sådana i Stockholm.

dnr 2017-13952- 46

Sluta förstöra mer av Solberga skogen. Den delen som nu planeras är ett stråk som rådjuren mfl kan gå över och vistas i dessutom är det tillräckligt fult med nya fastigheterna som uppförts utmed Folkparksvägen. Låt bli den sista fina lugna skog vi har kvar.

dnr 2017-13952- 47

Jag vill ge djuren närmare rådjuren en röst, det är alltid de som får maka på sig för människan. Vi har rådjur här som vandrar mellan grönområdena där det ska byggas. De skapar stor glädje för mig och de som bor här. De bor här precis som vi.

Trivsel sjunker drastiskt med förtätning och den mysiga karaktär som området har med gröna områden insprängt mellan husen. Man gettofierar med betongdjungel.

Det här detaljplaneområdet precis framför mitt fönster är totalt onödigt. Har hört att det ska bli nån typ av garage. Varför inte bygga garage under husen ni tänker bygga? Tänks det aldrig på trivseln och på dem som redan som bor här? Jag flyttade hit en gång i tiden för det mysiga här.

dnr 2017-13952- 56

Nya bostäder behövs helt klart men varför Solberga? Under som senare åren har det byggts otroligt mycket i Solberga/Älvsjö.

Jag är rädd att man bygger bort alla grönytor och små skogsdungar som nu finns kvar i Solberga. Det måste finnas för miljön och för att vi som redan bor i Solberga skall kunna trivas och andas. Det måste finnas andra marker för bostäder mer i

utkanten av Stockholm där man inte behöver göra ingrepp i naturen.

dnr 2017-13952- 58 och dnr 2017-13952-89

Jag ställer mig mycket negativ till förslaget, och vill att det stoppas omedelbart.

Skälet är att värdefulla , unika träd och skogspartier kommer att försvinna, träd och skog som idag utgör en katalysator för alla avgaser från motorvägen E4an. Dessa träd är ovärderliga.

Miljön i Solberga kommer att försämrats betydligt.

Trafiksituationen i området är redan ansträngd och nya bostäder kommer att förvärra saken för samtliga boende, både för oss som redan bor här och för det som eventuellt flyttar in. Ingen har tänkt på att anpassa infrastrukturen och kollektivtrafiken för nya bostäder. Miljön kommer även av denna orsak försämrats betydligt, med ökad trafik.

Solberga har redan förtätats betydligt de senaste åren och det finns en gräns för hur mycket man kan förtäta. Den gränsen är nu uppnådd. Bostäder behövs, men i detta fall måste staden tänka om och förtäta någon annanstans.

Många av oss som bor här har gjort det länge för att vi trivs i den unika miljö och som finns här. Det är oacceptabelt att förstöra miljö genom att bygga nya bostäder.

dnr 2017-13952- 62

Synpunkt ang planer på fler byggen i Solberga.

Då Solberga varit som en byggarbetsplats i många års tid och mycket yta har tagits från området och därmed gett ett bortfall av viktiga ” gröna lungor” så är det olyckligt för oss som bor här att mer ska byggas. Varje träd som fälls är en förlust.

Vi har närheten till en hårt trafikerad E4:a och därmed en negativ påverkan på vår luft (o vår hälsa) här. Vi utsetts även för ett ständigt sus från trafiken där. Ju fler på ett och samma ställe desto sämre miljö. Mkt stök och ljud under åren med gator som grävts upp, ledningar som läggs om, cykelväg genom området (som tog 4! ? år) mm utöver husbyggen. Tänk på barnen som ska växa upp här! Och låt oss även få lite lugn och ro nu i området. Vi är människor, inga maskiner. Alla kan inte bo på ett o samma ställe.

Våra politiker behöver se över hela Sverige o se till att människor kan ” leva” över hela landet,så människor slipper flytta o tränga ihop sig. OM fler bostäder absolut måste byggas, varför inte bygga över E4an istället? ALLA behöver grön omgivning, varför sträva efter motsatsen?

Hysesrättsföreningen Kristallskon, dnr 2017-13952- 66, dnr 2017-13952- 83, dnr 2017-13952- 85, dnr 2017-13952- 88, dnr 2017-13952- 91, dnr 2017-13952-92

Vi har tagit del av samrådshandlingarna och vill härmed framföra följande synpunkter

Vi tillbakavisar samrådets giltighet enligt plan och bygglagen och kräver att detta ska göras om med tydligare skriftlig information om Snabelskon 7 samt ”den lilla tarmen” av Kristallvägen som parkeringsplats. Det finns endast beskrivande text om Snabelskon 7 ingen illustration hur huset kommer att se ut på den plats som exploateringskontoret anvisat, samt vilka träd och skogsområden som kommer att försvinna. Återvändsgatan markerat P i illustration är i dag en allmän gata som styckas av och görs till kvartersmark med parkering.

För parkeringsplatsen saknas helt både text samt illustration vad man tänker bygga. De skogar och grönområden som tas i anspråk och vilka förluster som därmed uppstår i natur och rekreationsvärden saknas helt i dokumentet.

Vi begär att hela planeringen görs om med en barnkonsekvensanalys samt en analys över vad de ytterligare planerade nybyggnationerna kommer att göra för de boende i Solberga under byggnationsfaserna.

Vi begär att planeringen görs om utifrån ett boendeperspektiv, d.v.s. vilka förluster kommer nuvarande boenden att få med ökad trängsel i kollektivtrafiken, minskat antal parkeringsplatser, ökad biltrafik, kraftigt minskade skogsdungar och andra gröna ytor m.m.

Vi begär att samtliga planerade nybyggnationer även de som beslutats men inte påbörjats ingår i samrådshandlingarna så att vi boende och de politiker som ska ta beslut om detaljplan ser helheten förutom de 130 lägenheterna i fyra hus det är:

1. Kvarteret Månstenen med tre hus och 118 lägenheter
2. Korsningen Folkparksvägen/Kristallvägen med 3 hus och 80 bostäder (markarbeten just påbörjats)
3. Cirkusplatsen Folkparksvägen/Kontrollvägen med 165 bostäder
4. Skogsområdet vid Toffelbacken 140 lägenheter
5. Folkparksvägen/ Sandalmakarbacken 6 hus med 80-100 lägenheter
6. Skogspartiet vid övre delen av Folkparksvägen där det idag ligger en thai-kiosk utpekats också i handlingar som lämplig skogsdunge att bygga hus i.

7. Planerade sprängningar under Solberga för en ny VA anläggning som snart kommer att påbörjas.

Vi vill även framföra följande:

1. Solberga är från norr hårt ansatt av buller och föroreningar från E4 E 20 samt i söder från stambanan. Träd och grönska tar upp både buller och föroreningar. Planerad nybyggnation tar bort stora ytor av träd och annan grönska vilket både ökar bullernivåer samt föroreningar. Trots detta har ingen miljökonsekvensanalys gjorts och denna måste göras med ett helhetsperspektiv. Vi kräver en prövning enligt Miljöbalken (MB). En stenstad alstrar mer buller och ljus kan inte sila in genom hus vilket träd och grönska gör.
2. Folkparksvägen är av Stockholms stadsmuseum kulturminnesmärkt. Detta uttrycks slarvigt i dokumentet som ”Planområdet ligger inom område för kulturhistorisk värdefull miljö”. Denna väg är en tidstypisk välkomnande grön ”korridor” in i Solberga. I det nu framlagda förslaget frångår man detta kulturvärde och den kulturellt historiska viktiga arkitektur som finns i Solberga. De arkitekter som ursprungligen konstruerade Solberga, var på sin tid de mest framträdande arkitekterna, de var måna om bostädernas placering skiljt från vägarna genom att inga entréer fanns ut mot dessa. Detta ingår inte alls i materialet utan istället säger man slarvigt att man genom dessa planerade hus ska bilda en ny årsring i Solberga.
3. Vi avvisar med bestämdhet att nya hus har entréer mot gatan och vilka behov som skulle göra att Solberga behöver ett ”urbanare inslag i stadsmiljön gentemot den befintliga bebyggelsen. Det är inte entréer som bidrar till ett aktivt samhällsliv utan parker, torg, lekplatser, samlingslokaler m.m. Gröna skogsdungar bidrar även till ett aktivt liv genom rekreation och möjlighet till lek. Grönområden bidrar till den förståelse för samspel mellan människor, djur och grönska som måste finnas inte minst genom den klimatmedvetenhet som numera präglar vår samtid.
4. Den nu planerade byggnationen förvandlar Folkparksvägen till en stenstad med en urban miljö, vilket vi kraftigt tillbakavisar. Detta finns inte uttryckt som ett mål i den nu gällande översiktsplanen. Där står det att banden mellan Älvsjö C och Telefonplan ska stärkas. Nybyggnation stärker INTE dessa band, däremot skulle en bättre kollektivtrafik göra detta.
5. Solberga har byggts ut kraftigt under den senaste tio-femton års period men det saknas ett helhetsperspektiv d.v.s. en stadsplanering hur ortens befolkning ska kunna ta sig till och

från sina bostäder (kollektivtrafik), hur sociala samspel ska kunna uppstå samt tillgången till samhällsservice. Vi tillbakavisar all nybyggnation tills detta ingår i planering av eventuella nya bostäder.

6. I ärendet framgår att det behövs trygghetsskapande åtgärder. Det finns inga vetenskapliga belägg för att Folkparksvägen skulle vara en otrygg plats och att ytterligare invånare i en stenstad Solberga skulle medföra ökad trygghet.

7. Staden gör "snuttifieringar" genom att samråd sker per planerat objekt och inte med den helhetslösning staden planerar för. Vi har konstaterat att det genom redan beslutade nybyggnationer samt de som nu samråds kring och de som det snart ska samrådas kring blir totalt 585 nya bostäder. Detta innebär att det planeras för ytterligare 2 000 Solbergabor den närmsta tiden framöver.

8. Ingen planering finns hur vi ska resa, handla och ta del av samhällsservice. Byggandet av "spårväg syd" samt Tunnelbana Älvsjö- Frithemsplan ligger mycket långt fram i tiden och är ingen lösning för boende längs Folkparksvägen.

9. Planeringen måste också utgå från oss som redan bor i Solberga, vi upplever stor trängsel i kollektivtrafiken, och bussen har inte framkomlighet på turerna till och från Telefonplan. Detta är ett ansvarsområde för Stockholms stad.

10. Vi ifrågasätter varför lokaler i bottenvåningar i dessa nybyggnationer ska vara för centrumändamål längs Folkparksvägen. I Solberga finns två centrum, Klacktorget och Kristalltorget som lever en tynande tillvaro. Det staden behöver göra genom sina ägardirektiv är att planera för och satsa på att dessa centrumanläggningar återigen får liv och rörelse.

dnr 2017-13952- 70

Vi som redan bor här måste få uppleva livskvalité. Miljön måste värnas om för våra barns utveckling. Det få djur som ännu har Solbergas gröna område som hem. Vi bor i inte i Solberga för att vi önskar bo i statsmiljö. Och redan idag är det en bristande kollektivtrafik samt omöjligt att finna parkering. Vi måste värna om det som redan finns innan vi expanderar. Man kan inte enbart pressa in. Och till dem hyror som erbjuds i dessa nyproduktion kan vi inte heller se det som någon positiv. In och utflytten kommer bli enorm i jakt på en billigare hyra. Yttrande planerade byggnationer Snabelskon 7 samt Rosenstenen 1.1 i Solberga Vi har tagit del av samrådshandlingarna och vill härmed framföra följande synpunkter Vi tillbakavisar samrådets giltighet enligt plan och

bygglagen och kräver att detta ska göras om med tydligare skriftlig information om Snabelskon 7 samt ”den lilla tarmen” av Kristallvägen som parkeringsplats. Det finns endast beskrivande text om Snabelskon 7 ingen illustration hur huset kommer att se ut på den plats som exploateringskontoret anvisat, samt vilka träd och skogsområden som kommer att försvinna. Återvändsgatan markerat P i illustration är i dag en allmän gata som styckas av och görs till kvartersmark med parkering. För parkeringsplatsen saknas helt både text samt illustration vad man tänker bygga. De skogar och grönområden som tas i anspråk och vilka förluster som därmed uppstår i natur och rekreativvärden saknas helt i dokumentet. Vi begär att hela planeringen görs om med en barnkonsekvensanalys samt en analys över vad de ytterligare planerade nybyggnationerna kommer att göra för de boende i Solberga under byggnationsfaserna. Vi begär att planeringen görs om utifrån ett boendeperspektiv, d.v.s. vilka förluster kommer nuvarande boenden att få med ökad trängsel i kollektivtrafiken, minskade antal parkeringsplatser, ökad biltrafik, kraftigt minskade skogsdungar och andra gröna ytor m.m. Vi begär att samtliga planerade nybyggnationer även de som beslutats men inte påbörjats ingår i samrådshandlingarna så att vi boende och de politiker som ska ta beslut om detaljplan ser helheten förutom de 130 lägenheterna i fyra hus det är: Kvarteret Månstenen med tre hus och 118 lägenheter Korsningen Folkparksvägen/Kristallvägen med 3 hus och 80 bostäder (markarbeten just påbörjats) Cirkusplatsen Folkparksvägen/Kontrollvägen med 165 bostäder Skogsområdet vid Toffelbacken 140 lägenheter Folkparksvägen/ Sandalmakarbacken 6 hus med 80-100 lägenheter Skogspartiet vid övre delen av Folkparksvägen där det idag ligger en thai-kiosk utpekade också i handlingar som lämplig skogsdunge att bygga hus i. Planerade sprängningar under Solberga för en ny VA anläggning som snart kommer att påbörjas. Vi vill även framföra följande:
Solberga är från norr hårt ansatt av buller och föroreningar från E4 E 20 samt i söder från stambanan. Träd och grönska tar upp både buller och föroreningar. Planerad nybyggnation tar bort stora ytor av träd och annan grönska vilket både ökar bullernivåer samt föroreningar. Trots detta har ingen miljökonsekvensanalys gjorts och denna måste göras med ett helhetsperspektiv. Vi kräver en prövning enligt Miljöbalken (MB). En stenstad alstrar mer buller och ljus kan inte sila in genom hus vilket träd och grönska gör. Folkparksvägen är av Stockholms stadsmuseum kulturminnesmärkt. Detta uttrycks slarvigt i dokumentet som ”Planområdet ligger inom område

för kulturhistorisk värdefull miljö”. Denna väg är en tidstypisk välkomnande grön ”korridor” in i Solberga. I det nu framlagda förslaget frångår man detta kulturvärde och den kulturellt historiska viktiga arkitektur som finns i Solberga. De arkitekter som ursprungligen konstruerade Solberga, var på sin tid de mest framträdande arkitekterna, de var måna om bostädernas placering skilt från vägarna genom att inga entréer fanns ut mot dessa. Detta ingår inte alls i materialet utan istället säger man slarvigt att man genom dessa planerade hus ska bilda en ny årsring i Solberga. Vi avvisar med bestämdhet att nya hus har entréer mot gatan och vilka behov som skulle göra att Solberga behöver ett ”urbanare inslag i stadsmiljön gentemot den befintliga bebyggelsen. Det är inte entréer som bidrar till ett aktivt samhällsliv utan parker, torg, lekplatser, samlingslokaler m.m. Gröna skogsdungar bidrar även till ett aktivt liv genom rekreation och möjlighet till lek. Grönområden bidrar till den förståelse för samspel mellan människor, djur och grönska som måste finnas inte minst genom den klimatmedvetenhet som numera präglar vår samtid. Den nu planerade byggnationen förvandlar Folkparksvägen till en stenstad med en urban miljö, vilket vi kraftigt tillbakavisar. Detta finns inte uttryckt som ett mål i den nu gällande översiktsplanen. Där står det att banden mellan Älvsjö C och Telefonplan ska stärkas. Nybyggnation stärker INTE dessa band, däremot skulle en bättre kollektivtrafik göra detta. Solberga har byggts ut kraftigt under den senaste tio-femton års period men det saknas ett helhetsperspektiv d.v.s. en stadsplanering hur ortens befolkning ska kunna ta sig till och från sina bostäder (kollektivtrafik), hur sociala samspel ska kunna uppstå samt tillgången till samhällsservice. Vi tillbakavisar all nybyggnation tills detta ingår i planering av eventuella nya bostäder. I ärendet framgår att det behövs trygghetsskapande åtgärder. Det finns inga vetenskapliga belägg för att Folkparksvägen skulle vara en otrygg plats och att ytterligare invånare i en stenstad Solberga skulle medföra ökad trygghet. Staden gör ”snuttifieringar” genom att samråd sker per planerat objekt och inte med den helhetslösning staden planerar för. Vi har konstaterat att det genom redan beslutade nybyggnationer samt de som nu samråds kring och de som det snart ska samrådas kring blir totalt 585 nya bostäder. Detta innebär att det planeras för ytterligare 2 000 Solbergabor den närmsta tiden framöver. Ingen planering finns hur vi ska resa, handla och ta del av samhällsservice. Byggandet av ”spårväg syd” samt Tunnelbana Älvsjö- Fridhemsplan ligger mycket långt fram i tiden och är ingen lösning för boende längs Folkparksvägen. Planeringen måste också utgå från oss som

redan bor i Solberga, vi upplever stor trängsel i kollektivtrafiken, och bussen har inte framkomlighet på turerna till och från Telefonplan. Detta är ett ansvarsområde för Stockholms stad. Vi ifrågasätter varför lokaler i bottenvåningar i dessa nybyggnationer ska vara för centrumändamål längs Folkparksvägen. I Solberga finns två centrum, Klacktorget och Kristalltorget som lever en tynande tillvaro. Det staden behöver göra genom sina ägardirektiv är att planera för och satsa på att dessa centrumanläggningar återigen får liv och rörelse.

dnr 2017-13952- 87

Jag är i sak för förslaget men har synpunkter på utförandet. Våningshöjd: Det står att förslaget är anpassat till områdets skala och karaktär. Detta framgår ej av förslaget då våningsantalen är fem våningar mot Folkparksvägen. Jag ser inget motiv till detta och menar att en sänkning till fyra våningar är mer anpassat till områdets karaktär. Däremot ser jag inget hinder att våningshöjden kan vara fem våningar på motiverade platser som även bidrar med en variation. Utförande: I område 1 är huskropparna placerade i rak linje mot Folkparksvägen. Här saknas en förskjutning av fasaden i sidled som gjorts på andra byggnader och i område 2. Var god inför det. Dessa hus kommer stå här i många många år och en omsorg av Folkparksvägen karaktär och gestaltning är av största vikt. Det bryter även upp fasaderna som annars blir väldigt långa. Det finns en risk att fasadmaterialet får ett intetsägende utförande i beiga toner. Var goda att säkerställa att bottenvåningarna mot Folkparksvägen utförs i ett gediget material; som tegel. Samt att fasaderna i övrigt bidrar till Solbergas bebyggelsemiljö med ett eget uttryck och årsring. Dessa hus ska bidra till att höja Folkparksvägens vistelsevärden, så ta höjd för detta i planen!

dnr 2017-13952-101

Området förstörs med den tilltänkta bebyggelsen då den påpekar på natur och djurvärlden. Hur löser man parkering i området då p-platser till husen är få? Busstrafiken till och från Telefonplan- Älvsjö är redan dag underdimensionerad!

dnr 2017-13952-102

Anser inverkan på naturen är för stor gentemot fördelen med nya bostäder. Anser att nedlagda industriområden eller byggen på höjden är att föredra.

dnr 2017-13952-103

Blir för stora intrång på miljön. Rödlistade arter försvinner både inom natur och djurliv. Den biologiska mångfalden uttraderas. Spridningskorridorerna försvinner. Vill ha kvar mindre hackspett, grodor, kungsfåglar, räv, igelkott och liljekonvaljer.

dnr 2017-13952-104

Bra att husen inte tycks göra anspråk på allt för mycket av naturen, men synd att några trär kommer att ryka. En superviktig synpunkt för kommunen att framföra till Regionen är att vi MÅSTE få bättre kollektiva förbindelser! Skandalöst att ni inte har tryckt på för detta! 142:an er ett överbelamrat skämt!. Snälla ta medborgarna på allvar!

dnr 2017-13952-106

Bilar, bilar, bilar. Var ska dom ta vägen? Bilister kör runt som dårar när dom inte hittar p-platser. Har stort motstånd mot detta.

dnr 2017-13952-107

Parkeringsgarage vore en stor lösning på alla bilar som finns och kommer med nya husen. Gärna vid ytan nere vid E4:an mitt emot Thaivagnen.

dnr 2017-13952-109 och dnr 2017-13952-111

2017-13952-109: Gör trafikmätningar och fartkontroller av Folkparksvägen/Liseberg. Många nyinflyttade 2019 ger annat trafikflöde och sämre efterlevnad och minskad säkerhet.

2017-13952-111:

- 1) Gör gatuplan levande med möjlighet och yta för uteservering, annan verksamhet, till exempel cykelverkstad. Mer inbjudande och ger mötesplatser.

Stockholms
stad

Stadsbyggnadskontoret
Planavdelningen
Nina Mjaaland
Tfn 08-508 27 212

Samrådsredogörelse
Dnr 2017-13952
Sida 71 (71)
2020-09-04

- 2) Ordna med allé längs Folkparksvägen. Ger skugga och mycket trevlig känsla.
- 3) Bygg klimatsmart med solpaneler, energieffektivt
- 4) Laddstolpar.
- 5) Bygg på med gröna Solberga aquaodling.

dnr 2017-13952-110

Jag ställer mig mycket negativ till förslaget till detaljplan i sin helhet. Det kommer att förstöra hela Solberga. Värdefulla träd och natur kommer att förstöras. Träden är våra lungor och sväljer mycket av avgaserna. P-platser försvinner och kommer göra trafikmiljön och parkeringskaoset ännu värre. Det har försämrats tillvecklingen i Solberga. Jag protesterar mot förslaget.

– Pia Ölvebro
planchef

Nina Mjaaland
stadsplanerare

Kommenterad [PÖ30]: Ej klart?
Ska inte sammanvägt ställningstagande komma sist?